

STYRDOKUMENT

Plan för yt- och grundvatten 2024–2028

Beslutad när	2024-05-16 § 84
Beslutad av	Kommunfullmäktige
Diarienummer	KSKF/2023:188
Ersätter	KSKF/2013:411 – Vattenplan 2015–2021 för Eskilstuna kommun
Gäller för	Samtliga nämnder (exkl. socialnämnden, överförmyndarnämnden Eskilstuna Strängnäs och valnämnden) och bolag
Gäller fr o m	2024
Gäller t o m	2028
Dokumentansvarig	Fastighets- och miljödirektör
Uppföljning	Årligen till Kommunstyrelsen

Program

Ett program är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla vad som ska uppnås inom ett visst område. Det tar inte ställning till utförande, prioriteringar och metoder. Program ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade. Om det ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska det beslutas av kommunfullmäktige i annat fall av berörd nämnd.

Plan

En plan är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla konkreta mål och riktlinjer samt vara tidsbegränsad. Om den ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska den beslutas av kommunfullmäktige i annat fall av berörd nämnd.

Policy

En policy är ett styrande dokument som ska visa ett övergripande förhållningssätt och som ska tjäna som vägledning inom ett område, med angivande av övergripande mål och värden som ska eftersträvas. Policys ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige.

Riktlinje

En riktlinje är ett styrande dokument som ska säkerställa ett korrekt agerande och god kvalitet i handläggning och utförande. Riktlinjer kan vara tidsbegränsade eller ej tidsbegränsade. Om den ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska den beslutas av kommunfullmäktige, i annat fall av berörd nämnd.

Sammanfattning

Plan för yt- och grundvatten för 2024–2028 är en revidering av kommunens tidigare vattenplan - *Vattenplan för Eskilstuna kommun 2015–2021*. Planen är Eskilstuna kommuns styrdokument för arbetet med att nå kommunens övergripande mål för vattenarbetet och därmed en hållbar vattenanvändning. Planen utgår från nya styrdokument och ny kunskap, en uppföljning och utvärdering av det arbete som har genomförts enligt tidigare vattenplan samt Vattenmyndighetens beslut år 2021 för perioden 2022–2027 om förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer.

Utvärderingen av kommunens vattenarbete för perioden 2015–2021 visar att ungefär en tredjedel av de åtgärder som ingår i den tidigare vattenplanen inte har genomförts, en tredjedel av åtgärderna är pågående och en tredjedel anses vara avslutade. De åtgärder som delvis är genomförda eller som inte alls har påbörjats och som fortfarande är aktuella har arbetats in i *Plan för yt- och grundvatten för 2024–2028*.

Uppföljningen och utvärderingen visar på behov av att tydligare ange vilken förvaltning eller kommunalt bolag som är huvudansvarig för genomförandet av respektive åtgärd. Det är även viktigt att för respektive åtgärd ange hur den ska finansieras. Det finns även behov av att komplettera kunskapsunderlagen.

Planen beskriver syftet och den formella hanteringen av kommunens vattenarbete, förutsättningarna för yt- och grundvattenförekomsterna samt åtgärder för att nå målen med vattenarbetet. I avsnittet mål- och åtgärdsplan finns en beskrivning av de åtgärder som har valts ut. Mål- och åtgärdsplanen är indelad i två avsnitt:

1. Åtgärder som Vattenmyndigheten har ålagt kommunerna att genomföra samt
2. Åtgärder som kommunen har prioriterat.

De åtgärder som Vattenmyndigheten ålägger kommunen att genomföra¹ avser rapportering, planering av åtgärdsarbetet, tillsyn, prövning, dricksvattenskydd, fysisk planering enligt PBL, VA-plan inklusive dagvatten samt dioxiner från småskalig förbränning.

Urvalet av de åtgärder som kommunen har prioriterat har skett på en övergripande nivå utifrån vattenförekomsternas status och beslutade miljökvalitetsnormer, miljömål och de lokala förutsättningarna för Eskilstuna kommun. Identifierade problemområden (se avsnitt 5.1) som Mål- och åtgärdsplanen syftar till att åtgärda är övergödning, miljögifter, vandringshinder, översvämningar, vattenförsörjning samt övriga identifierade åtgärder för att nå miljökvalitetsnormerna, nationella och internationella vattenrelaterade miljömål.

Mål- och åtgärdsplanen innehåller 44 åtgärder som ska genomföras under perioden 2024–2028. Av dessa gäller åtgärden kring rapportering samtliga centrala

¹ Åtgärdsprogram Norra Östersjöns vattendistrikt 2022–2027

<https://www.vattenmyndigheterna.se/tjanster/publikationer/2022/atgardsprogram/atgardsprogram-for-vatten-2022-2027-norra-ostersjons-vattendistrikt.html>

myndigheter, länsstyrelser, regioner och kommuner samt 6 åtgärder som kommunerna är ålagda att göra enligt Vattenmyndighetens åtgärdsprogram; och 37 åtgärder är sådana som kommunen har prioriterat utifrån de lokala förutsättningarna.

De åtgärder som ingår i Mål- och åtgärdsplanen ska genomföras av förvaltningar och kommunägda bolag för att förbättra vattenkvaliteten för medborgarna. Även dialog och samverkan med grannkommuner och privata markägare kommer att krävas för att lyckas med samtliga åtgärder.

I det fortsatta arbetet med att nå god status behöver kommunen välja ut fysiska åtgärder för respektive vattenförekomst. För att lyckas prioritera rätt fysiska åtgärder krävs kunskapsunderlag för respektive vattenförekomst som idag saknas. I det fortsatta urvalet av fysiska åtgärder bör man framöver ha med en bedömning av om åtgärderna är miljömässigt motiverade, ekonomiskt rimliga och genomförbara.

Foto: Eskilstunaån och Mälardalens universitet, fotograf: Thomas Mako.

Innehåll

SAMMANFATTNING	2
BEGREPP OCH DEFINITIONER	5
1. ÄMNESOMRÅDE OCH BAKGRUND	6
1.1 VATTNETS VÄRDE.....	6
1.2 GÄLLANDE DIREKTIV, LAGSTIFTNING OCH MILJÖMÅL.....	7
1.3 KOMMUNENS ÖVERGRIPANDE LÅNGSIKTIGA VISION OCH MÅL.....	8
2. ORGANISATION.....	9
2.1 ANSVARSFÖRDELNING	9
2.2 STYRDOKUMENT.....	11
2.2.1 Förhållande till redan fattade politiska beslut.....	12
2.2.2 Planer som är under framtagande	14
3. GENOMFÖRANDE	14
4. UPPFÖLJNING, UTVÄRDERING OCH REDOVISNING	14
5. BESKRIVNING AV KOMMUNENS YT- OCH GRUNDTVATTENFÖREKOMSTER	15
5.1 ESKILSTUNAS VATTENRELATERADE MILJÖPROBLEM	15
5.1.1 Påverkan på ytvatten	25
5.1.2 Övergödning.....	26
5.1.3 Fysiska hinder.....	30
5.1.4 Miljögifter.....	30
5.1.5 Klimatförändringar och fysisk planering	30
5.1.6 Dricksvattenförsörjning.....	31
6. VATTENARBETETS MÅL OCH ÅTGÄRDER I ESKILSTUNA	33
6.1 MÅL FÖR VATTENARBETET	33
6.2 MÅL- OCH ÅTGÄRDSPLAN.....	33
6.2.1 Åtgärder som Vattenmyndigheten har ålagt kommunerna att genomföra.....	36
6.2.2 Åtgärder som kommunen har prioriterat.	48
7. KONSEKVENSER AV ARBETET MED VATTEN	60
7.1 KONSEKVENSER FÖR KOMMUNEN.....	61
7.2 KONSEKVENSER NATIONELLT OCH REGIONALT	64
7.3 ENSKILDA OCH VERKSAMHETSUTÖVARE	65
7.4 FINANSIERING	65
7.4.1 Ekonomiska konsekvenser.....	65
8. REFERENSER.....	67

BEGREPP OCH DEFINITIONER

EBH: Förkortning för Efterbehandling av förorenade områden.

Globala hållbarhetsmål: Antogs av FN 2015. Målen ska bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling och vara uppnådda till år 2030 i världens alla länder.

Miljö kvalitetsnorm (MKN) för vatten: Vattenmyndigheten beslutar om vilken status (miljö kvalitet) en vattenförekomst ska uppnå vid en viss tidpunkt. MKN är juridiskt bindande vid planläggning och tillståndsprövning.

Nationella miljö kvalitetsmål: Mål för det nationella miljö arbetet, beslutas av riksdagen. Det är 16 miljö kvalitetsmål som uttrycker det miljö tillstånd som eftersträvas i den svenska miljön.

Ramdirektiv för vatten: Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område. Ramdirektivet är inarbetat i svensk lagstiftning (miljö balken).

Ris klass 1 och 2: Klassificering i Länsstyrelsens arbete med förorenad mark. Grundar sig på en samlad riskbedömning för människor och miljö. Det finns fyra olika riskklasser. Varav Klass 1 innebär mycket stor risk och klass 2 en stor risk.

VAS: Kommunens vattenstrategiska grupp. Den består av representanter från kommunledningskontoret (Fastighets- och miljö avdelningen), Eskilstuna Energi & Miljö AB och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Vattendistrikt: Det svenska vattenförvaltningsarbetet är administrativt indelat i 5 distrikt. Eskilstuna ingår i Norra Östersjöns vattendistrikt.

Vattenförekomst: Utpekad och geografiskt avgränsad enhet. För respektive yt- och grundvattenförekomst beskrivs bland annat status, problem och MKN. Ytvatten som inte är en avgränsad vattenförekomst benämns övrigt vatten. Även Övriga vatten omfattas av vattenförvaltningen.

Vattenförvaltning: Det svenska vattenarbetet utgår från miljö balkens bestämmelser om vattenförvaltning. De svenska bestämmelserna är baserade på EU:s ramdirektiv för vatten.

Vattenkarta: Eskilstuna kommuns webbkarta med vattenrelaterad information.
<https://karta.eskilstuna.se/vattenkarta/>

Vattenmyndighet: Den administrativa organisationen i vattendistriktet. Länsstyrelsen i Västmanlands län är Vattenmyndighet för Norra Östersjöns vattendistrikt där Eskilstuna ingår.

Vattenmyndighetens åtgärdsprogram: Anger de åtgärder myndigheter och kommuner ska vidta. Åtgärdsprogrammet revideras vart sjätte år.

1. Ämnesområde och bakgrund

Eskilstuna kommun har under lång tid arbetat för att förbättra kvaliteten i kommunens sjöar, vattendrag och grundvatten. *Plan för yt- och grundvatten för 2024–2028* ersätter kommunens *Vattenplan för Eskilstuna kommun 2015–2021*. Syftet med planen är att skapa en tydlig styrning och gemensamma prioriteringar i Eskilstuna kommun för att nå kommunens övergripande mål för vattenarbetet och därmed en hållbar vattenanvändning.

Åtgärderna i *Plan för yt- och grundvatten* ska genomföras av förvaltningar och kommunägda bolag för att förbättra vattenkvaliteten för medborgarna i Eskilstuna.

Planen är geografiskt avgränsad till kommunen, vilket även gäller de åtgärder som redovisas. För att nå de övergripande målen med vattenarbetet är det viktigt att kommunen samarbetar över de administrativa gränserna. En utvecklad regional samverkan är en förutsättning för att kunna nå nationella, regionala och lokala vattenrelaterade mål. En regional samverkan sker parallellt med arbetet enligt *Plan för yt- och grundvatten*. Viktiga aktörer i samverkansarbetet är Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt, Mälarens vattenvårdsförbund, Fyra Mälarstäder, Hjälmarens vattenvårdsförbund, Hjälmarens vattenförbund, Räckstaåns vattenråd, Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund och länsstyrelserna i Södermanlands län, Västmanlands län och Örebro län, samt Region Sörmland. En viktig del i den regionala samverkan är samverkan med närliggande kommuner.

I dagsläget har kommunen samverkan med Västerås, Enköping och Strängnäs via 4 Mälarstäder och har bland annat planer på att arbeta avrinningsområdesvis tillsammans med Strängnäs. Även andra grannkommuner kan bli aktuella att arbeta med framöver. Arbetet kräver även samverkan med privata aktörer och markägare för att vissa åtgärder ska kunna genomföras.

I mars 2023 antog Eskilstuna kommun den gemensamma övergripande strategin för Hjälmarens utveckling tillsammans med övriga kommuner runt Hjälmarens. Arbetet kring bildande av föreningen Hjälmarsamarbetet har pågått under 2023 föreningen startas upp under 2024.

Detta är en övergripande plan för vattenförvaltningen inom Eskilstuna kommun. Allt eftersom mer kunskap nås konkretiseras urvalet av åtgärder, då kan även kostnaden och nyttan av åtgärder specificeras.

1.1 Vattnets värde

Vatten representerar många värden som är svåra att kvantifiera då de ofta är ovärderliga. Sjöar och vattendrag är självklara och uppskattade delar av landskapet och bidrar med värden i vår boendemiljö. Men viktigare är att förstå att vatten är grunden för vår biologiska mångfald och de många ekosystemtjänster som människan är helt beroende av. Vatten har alltid varit och förblir vår allra viktigaste resurs och livsmedel. Vatten är inte som vilken vara som helst utan ett arv som måste värnas och förvaltas i ett generationsperspektiv.

Rent dricksvatten tar många i Sverige för givet. Men för att säkra det för framtiden krävs en god hushållning och långsiktig förvaltning av vattenresurserna. En långsiktig vattenförvaltning är en grundförutsättning för hållbar utveckling inom kommunen och ger möjlighet till utveckling och tillväxt. Det kräver att Eskilstuna har tillgång till rent vatten som täcker våra behov. Vatten är den förutsättning som hela vår tillvaro bygger på.

1.2 Gällande direktiv, lagstiftning och miljömål

Sedan år 2000 har Europeiska unionen (EU) ett gemensamt ramdirektiv för vatten som syftar till ett långsiktigt och hållbart nyttjande av våra vattenresurser. Det kräver ett målmedvetet och långsiktigt arbete. Arbetet ska ske på ett likartat sätt inom hela EU och syftar till att minska föroreningar, främja en hållbar vattenanvändning och förbättra välståndet för de vattenberoende ekosystemen. Ramdirektivet för vatten har sin grund i en insikt om att vi gemensamt måste vårda våra vattenresurser för en framtida hållbar vattenanvändning. Vattendirektivet är en del av svensk lag sedan år 2004 och då sattes målet att alla svenska vatten skulle nå god status till 2015, därefter har målet flyttats till år 2021. I dagsläget är det huvudsakliga målet att alla vatten i Europa ska ha god status så fort som möjligt, dock senast till 2027.

Bestämmelserna i EU-direktivet är inarbetade i miljöbalken. Lagen kompletteras med förordningar och föreskrifter. Enligt miljöbalkens 5 kap 8 § ska myndigheter och kommuner inom sina ansvarsområden vidta de åtgärder som behövs för att nå miljökvalitetsnormerna. Miljöbalken omfattar även strandskyddsregler. Strandskydd är en form av naturskydd med syfte att trygga tillgången av platser för bad och friluftsliv åt allmänheten, samt med syfte att skydda livsvillkoren för växter och djur på land och i vatten.

De nationella miljömålen är det övergripande generationsmålet och miljökvalitetsmålen. Generationsmålet anger ”att vi till nästa generation ska kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser”.

De 16 miljökvalitetsmål som riksdagen har beslutat om uttrycker det miljötillstånd som eftersträvas i den svenska miljön. Av dessa miljökvalitetsmål har följande åtta en tydlig koppling till yt- och grundvatten: Ingen övergödning, Bara naturlig försurning, Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Myllrande våtmarker, Ett rikt växt- och djurliv, Begränsad klimatpåverkan.

Regionalt beslutar Vattenmyndigheten om miljökvalitetsnormer för utpekade vattenförekomster. Miljökvalitetsnormer för vatten omfattar ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) och grundvatten. Syftet med normerna är att säkra Sveriges vattenkvalitet.

Det övergripande målet för vattenförvaltningsarbetet är att uppnå en god vattenstatus till det år som anges för respektive vattenförekomst (Tabell 1). Utifrån plats specifika förutsättningar (avseende tekniska, ekonomiska och juridiska aspekter) kan Vattenmyndigheten besluta om en senare tid för att nå det övergripande målet God status.

Fakta om: Miljökvalitetsnormer

En miljökvalitetsnorm för vatten beskriver den kvalitet en så kallad vattenförekomst ska ha nått vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå det som inom vattenförvaltning kallas *god status*.

En norm anger en lägsta tillåten nivå. Den sammanlagda miljöpåverkan på vattenförekomsten får inte orsaka att kvaliteten blir sämre än den status som anges i normen.

För ytvatten finns normer för *God ekologisk status* samt *God kemisk status*, för grundvatten finns normer för *God kemisk status* och *God kvantitativ status*.

Läs mer på Vattenmyndighetens webbsida: *Miljökvalitetsnormer för vatten*.

1.3 Kommunens övergripande långsiktiga vision och mål

Eskilstuna har en vision², en beskrivning av hur det ska vara att leva i Eskilstuna år 2030. Visionen är till för alla, både kommunkoncernens organisation och alla människor som bor och verkar i Eskilstuna kommun.

Det långsiktiga målet när det gäller miljömässiga värden³ är att bevara vattnens, jordens och ekosystemens produktionsförmåga och inte äventyra naturen och människans hälsa. I Eskilstuna handlar det bland annat om rent vatten, ren luft, mark utan föroreningar och klimatpåverkan.

Världens ledare har genom Agenda 2030 förbundit sig till 17 globala mål för hållbar utveckling, bland annat rent vatten och sanitet för alla samt ekosystem och biologisk mångfald. När vi tillsammans arbetar för att nå Eskilstunas vision 2030 så bidrar vi också till att de globala målen nås. De globala målen kan vi också se som ett verktyg för att nå visionen om Vårt Eskilstuna 2030. I dokumentet Eskilstuna Lokala Agenda 2030⁴ sammanfattas hur Eskilstuna verkar för ett bidra till att uppnå de globala målen utifrån ett lokalt perspektiv. Eskilstuna kommun gör bedömningen att följer vi de nationella miljökvalitetsmålen så når vi de globala målen då dessa 16 miljökvalitetsmål uttrycker det miljötillstånd som eftersträvas i den svenska miljön.

² Eskilstuna kommuns vision: <https://www.eskilstuna.se/kommun-och-politik/mal-och-resultat/vision-eskilstuna-2030>

³ Det långsiktiga målet när det gäller miljömässiga värden: <https://www.eskilstuna.se/kommun-och-politik/mal-och-resultat/langsiktiga-mal>

⁴ Eskilstuna lokala Agenda 2030 (den finns även med på sidan under länken på fotnot 3)
<https://www.eskilstuna.se/download/18.6b72feac17955ce547bbc5/1620721906694/Eskilstuna%20AGENDA%202030.pdf>

2. Organisation

Kommunledningskontoret har initierat och lett arbetet med att revidera *Vattenplan för Eskilstuna kommun 2015–2021* med den vattenstrategiska gruppen, VAS, som styrgrupp. Revideringen har genomförts i arbetsgrupper indelade efter de av Vattenmyndighetens åtgärder som är riktade till kommunerna.

Det är kommunfullmäktige som antar *Plan för yt- och grundvatten*. Kommunens förvaltningar och bolag ska se till att åtgärderna i planen genomförs. De redovisar del- och helårsvis till den vattenstrategiska gruppen (VAS) som genom natur- och vattenstrategen på Kommunledningskontoret rapportera en gång per år till Kommunledningsgruppen och Kommunstyrelsen hur genomförandet av åtgärdsplanen går.

2.1 Ansvarsfördelning

Följande aktörer har ansvar för att genomföra de åtgärder som ingår i mål- och åtgärdsplanen.

Kommunfullmäktige

- antar *Plan för yt- och grundvatten*
- beslutar om att anta, ändra eller upphäva detaljplaner och områdesbestämmelser.

Kommunstyrelsen

- verkställer fullmäktiges beslut och övervakar verksamheternas arbete med att genomföra åtgärder och projekt enligt *Plan för yt- och grundvatten*,
- har ett övergripande ansvar för miljöpolitiken när det gäller vatten, ansvarar för att åtgärder genomförs och årligen redovisas till kommunfullmäktige,
- ansvarar för resursfördelning,
- utvärderar och följer upp handlingsplanens mål och åtgärder.

Samhällsbyggnadsnämnden

- medverkar i arbetet med den översiktliga planeringen av användningen av mark och vatten,
- fullgör kommunens uppgifter rörande områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken,
- behandlar ansökningar om bygglov, marklov och strandskyddsdispens samt andra uppgifter inom området plan- och bygg,
- har hand om kommunens förvaltning, underhåll och skötsel av Eskilstunaån med kajer, invallningar, slussar och andra regleringsanordningar samt kommunens avvattningsanläggningar^[1].
- beslutar om att anta, ändra eller upphäva detaljplaner och områdesbestämmelser.
- strategiskt arbete kring byggande, mark och vattenanvändning samt omvärldsbevakning inom samhällsbyggande.

^[1] Undantag gäller för motsvarande uppgifter inom det geografiskt avgränsade område som Torshälla stads nämnd ansvarar för.

- ansvarar för tillsyn enligt miljöbalken och övriga uppgifter som kommunen har inom miljö- och hälsoskyddsområdet,
- ansvarar för beslut om dispens när det gäller att ta hand om avfall, tillsyn när det gäller gaturenhållning, naturvård, strandskydd m.m.,
- medverkar vid framtagande, genomförande och uppföljning av *Plan för yt- och grundvatten*.

Räddningstjänst- och tillståndsnämnden

- ansvarar för tillsyn utifrån lagen om skydd mot olyckor och lagen om brandfarliga och explosiva varor,
- utfärdar tillstånd för hantering av brandfarliga och/eller explosiva varor,
- ansvar för information om åtgärder för att förebygga och begränsa allvarliga kemikalieolyckor.
- utfärdar tillstånd inom livsmedel, alkohol och tobak
- jävsnämnd
- medverkar vid framtagande, genomförande och uppföljning av *Plan för yt- och grundvatten*.

Torshälla stads nämnd

- ansvar för budget för Torshälla stads geografiska område.

Eskilstuna Energi och Miljö AB

- utför och verkställer kommunens skyldigheter och ambitioner inom VA-området utifrån lagkrav och kommunfullmäktiges beslut samt ägardirektiv,
- bevakar och ansvarar för teknikutveckling inom VA-området i sitt löpande arbete,
- medverkar vid framtagande, genomförande och uppföljning av *Plan för yt- och grundvatten*.

VAS-gruppen

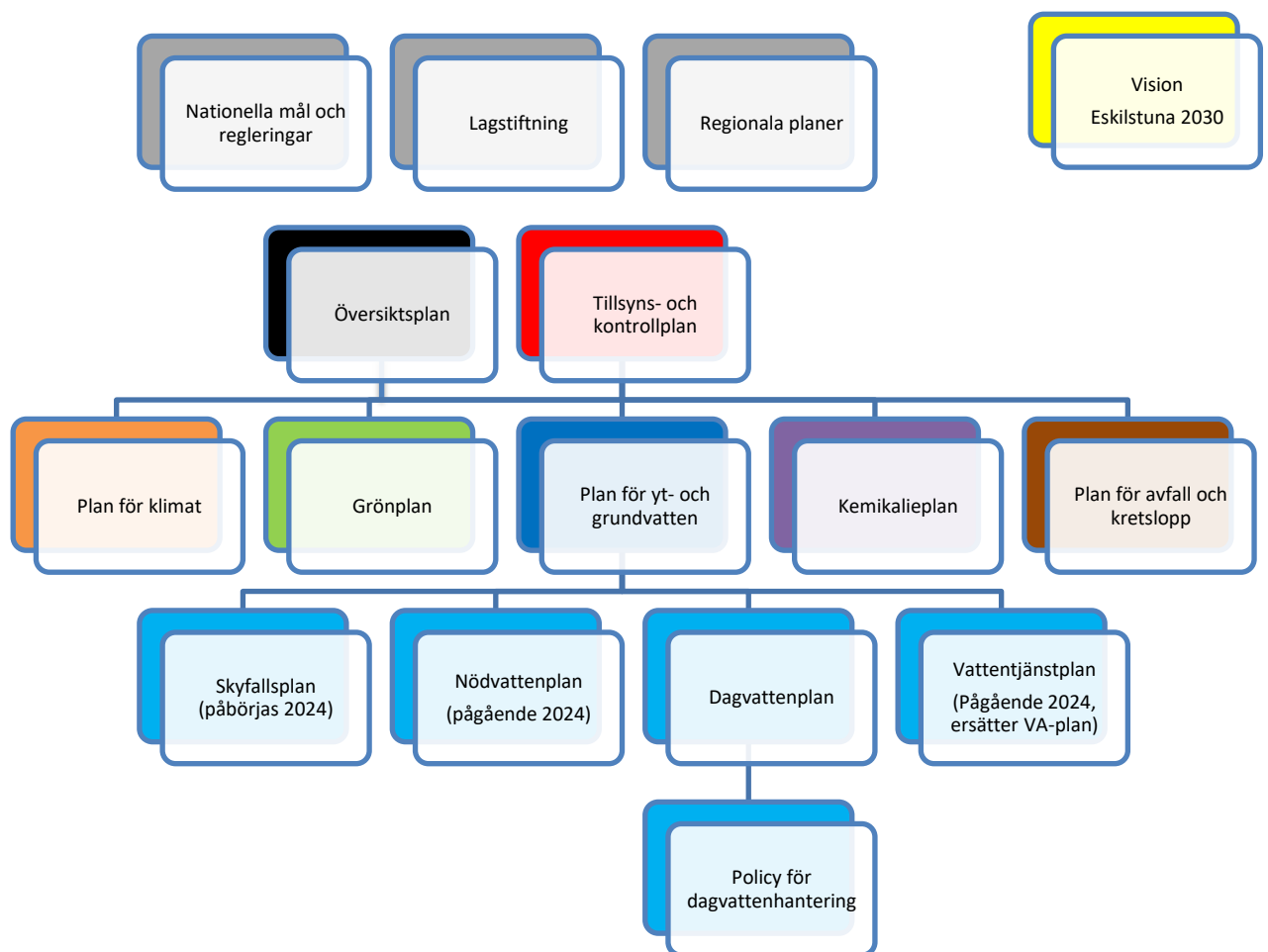
- består av representanter från kommunledningskontoret, samhällsbyggnadsförvaltningen och Eskilstuna Energi & Miljö AB. Gruppen är styrgrupp i framtagandet av *Plan för yt- och grundvatten* samt följer upp och utvärderar genomförandet av planen.

2.2 Styrdokument

Plan för yt- och grundvatten utgör tillsammans med ett antal andra strategiska planer⁵ och policys kommunens styrmedel för att uppnå en hållbar kommunutveckling som lever upp till vattenförvaltningens mål – *Miljö kvalitetsnormerna (MKN)*. Planerna och policys är på olika sätt kopplade till vattenförvaltningen och de nationella miljö kvalitetsmålen samt Eskilstunas vision för 2030.

De ingående styrdokumenterna är Översiktsplan, Tillsyns- och kontrollplan, Plan för klimat, Grönplan, Kemikalieplan, Plan för avfall och kretslopp, Nödvattenplan (pågående arbete), Dagvattenplan, Policy för dagvattenhantering, Vattentjänstplan (ersätter befintlig VA-plan) och Skyfallsplan (påbörjat 2024).

Utmaningen kring detta är att se till att de olika planerna och policys hänger ihop och tar vid där andra slutar, så att det inte blir glapp eller överlapp mellan dem. I Figur 1 beskrivs hur styrdokumenterna relaterar till varandra. På nästa sida finns en kort beskrivning av de planer och policys som påverkar och påverkas av *Plan för yt- och grundvatten 2024–2028*.

Figur 1. Schematisk bild över kommunala beslutade strategiska planer och policys med vattnet i centrum. Tillsyns- och kontrollplan är Miljö- och räddningstjänstförvaltningens plan. Arbete pågår med Nödvattenplan, Vattentjänstplan och Skyfallsplan.

⁵ Under författningssamling på Eskilstuna kommuns webbsida finns planer och policys, <https://www.eskilstuna.se/kommun-och-politik/ta-del-av-beslut/forfattningssamling>

2.2.1 Förhållande till redan fattade politiska beslut

Översiktsplanen⁶ syftar bland annat till att planera användningen av kommunens mark, vatten och bebyggelse med mera. I översiktsplan anges bland annat att kommunen ska

- säkerställa att det på en övergripande vattenstrategisk nivå åter- eller nyskapas våtmarker på ändamålsenliga platser både kring tätorter och i odlingslandskapet för att stärka biologisk mångfald, förbättra vattenkvaliteten, minska närsaltbelastningen i sjöar och vattendrag samt balansera ytvattenhydrologin.
- sträva efter att samordna åtgärder inom kommunöverskridande avrinningsområden med angränsande kommuner, samt säkra att det vid fysisk planering i anslutning till utredningsområden för passager för fiskvandring förbi vattenhinder lämnas tillräckligt utrymme för sådana anläggningar.

Tillsyns- och kontrollplan för tillsyn av miljöfarliga verksamheter, förorenade områden, reningsverk och enskilda avlopp m.fl. tas fram årligen av miljö och räddningstjänstförvaltningen, miljökontoret. Vattenmyndigheten bedömer att kommunerna i större utsträckning än hittills behöver genomföra tillsyn, utifrån en tillsynsplanering som utgår från ett avrinningsområdesperspektiv. Tillsyn av verksamheter/områden som bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten inte följs eller riskerar att inte följas ska prioriteras.

Ett **Klimatprogram** för hela kommunen och en **Plan för klimat** för kommunkoncernen beslutades under hösten 2022. Vattenförvaltningen lyfts allt oftare som en viktig faktor i klimatarbetet. Återvätning av dikade marker lyfts fram både i grönplanen och i plan för klimat, som en viktig del för att bidra till flera av miljömålen. Gynna biologisk mångfald, återställa landskapets vattenhållande förmåga samt öka markens inbindning av kol. Åtgärderna i *Plan för yt- och grundvatten* kan därmed bidra till att nå målen som anges i plan för klimat inom fram för allt fokusområde ”Lagra och ta upp växthusgaser”.

Grönplanen visar hur kommunens grönstruktur ger förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling genom att bidra med viktiga ekosystemtjänster. Grönplanen förtydligar mark- och vattenanvändningen i kommunen. Inom grönplan finns ett antal åtgärder som sammanflätas med *Plan för yt- och grundvatten*, bland annat kring våtmarker för förbättrad vattenkvalitet. Dagvattenhanteringen och mångfunktionella ytor som kan ta hand om kraftiga regn är en viktig del i grönplan när det gäller vatten.

Kemikalieplanen anger att vi ska minska mängden farliga kemikalier i utemiljön, bland annat mikroplaster till dagvatten. Kemikalieplanen har främst fokus på kommunkoncernens egen kemikaliehantering, vilket totalt sett minskar kemikalier i samhället, vilket borde innebära att även minska utsläpp av kemikalier till vårt vatten.

⁶ Översiktsplan för Eskilstuna kommun hittar du här: <https://www.eskilstuna.se/bygga-bo-och-miljo/bygga-och-planera/stadsplanering/oversiktsplaning>

Plan för avfall och kretslopp ska skapa en tydlig riktning och goda förutsättningar för en cirkulär ekonomi där naturresurser används om och om igen i ett ständigt kretslopp. Den ska leda till tydliga förbättringar när det gäller att förebygga avfall, minska gifter i kretsloppet, återanvända och återvinna material. En ohållbar produktion och konsumtion bidrar till ett överuttag av ändliga naturresurser, orsakar klimatutsläpp och vattenbrist, men också förlust av biologisk mångfald. För att klara utmaningarna krävs nya lösningar och nya sätt att se på råvara, produktion, konsumtion och avfall. Ett förbättringsområde som lyfts fram i planen är återföring av näringsämnen i avloppsslam och klosettavloppsvatten från slutna tank i enskilt avlopp.

Dagvattenplan innehåller åtgärder för att begränsa mängden föroreningar till recipienten. Dagvattenplanen är en handlingsplan som anger konkreta åtgärder som ska vidtas för att säkerställa att målen nås. Syftet är att uppfylla mål och strategier i dagvattenpolicyn för Eskilstuna kommun, och därmed målen i *Plan för yt- och grundvatten*. Dagvattenplanen och Dagvattenpolicyn omfattar ett internt åtgärdsprogram för att förbättra hanteringen av dagvatten.

Policy för dagvattenhantering anger vad dagvattenhanteringen ska leda till (mål) och hur arbetet med dagvatten ska ske (strategier och principer för ansvarsfördelning). Dagvattenpolicyn visar ambitionen för dagvatten vid exploatering. Målet är att bygga ett robust system som ska ha goda förutsättningar att hantera skyfall och kraftiga regn utan att skador uppstår på fastigheter och viktiga funktioner. Arbetet med dagvatten ska även bidra till att förbättra vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag som tar emot dagvatten så att MKN för vatten kan uppfyllas. För att säkerställa målen ska bland annat detaljplaneprocessen säkerställa att mängden föroreningar till recipient från dagvatten från planområdet inte ökar efter exploatering. Vid exploatering av naturmark, då detta inte bedöms vara möjligt, ska i stället mängden föroreningar från området efter exploatering minimeras. Dagvattenpolicyn förtydligar ansvarsfördelning inom kommunkoncernen, men visar också vilken ambition kommunen har vid exploatering och renovering av äldre dagvattenanläggningar.

VA-plan (Plan för dricksvatten och avlopp) syftar till att minska risken för dålig vattenkvalitet och/eller kvantitet i de enskilda dricksvattenbrunnarna, påverkan på känsliga sjöar och vattendrag från områden med högt bebyggelsetryck minskar, och möjligheten att uppfylla miljö kvalitetsnormer i sjöar, vattendrag och grundvatten ökar. Detta genom att försörja kommuninvånarna med kommunalt vatten och avlopp. VA-planen är ett viktigt styrmedel för att minska påverkan av övergödningen från enskilda avlopp.

Den 1 januari 2023 förändrades lagen om allmänna vattentjänster. Under år 2024 ska kommunen ersätta VA-planen med en Vattentjänstplan. **Vattentjänstplanen** ska bland annat innehålla en redogörelse för kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning som uppkommer vid skyfall. Kommunen behöver se över vad som sker med VA-anläggningen vid kraftig nederbörd. I de områden som riskerar översvämningsskador vid kraftig nederbörd behöver kommunen genomföra åtgärder för att leda bort vattnet yttledes till översvämningsszoner i stället för att leda allt till rörledning. Detta behöver hanteras i samhällsplaneringen.

2.2.2 Planer under framtagande

Skyfallsplan är under framtagande med början år 2024. Skyfallsplanen ska innehålla en kommunövergripande kartering och bedömning av översvämningsrisker till följd av ett förändrat klimat. I uppdraget ingår att beskriva konsekvenser till följd av extrem nederbörd, höga vattennivåer i Mälaren/Eskilstunaån och skred som är relaterade till ett förändrat klimat. Utredningen ska tjäna som underlag till översiktsplanering samt till fördjupande detaljstudier i riskområden.

Nödvattenplan är under framtagande. Den finns även med som åtgärd i *Plan för yt- och grundvatten* för denna period. Det är en viktig del för nödvattenförsörjningen att kommunen har en beredskap vid vattenbrist.

3. Genomförande

För att nå kommunens övergripande mål har en Mål- och åtgärdsplan utarbetats för perioden 2024–2028, se avsnitt 6. Ansvaret för att genomföra åtgärderna har förankrats genom en nämndremiss. I Mål- och åtgärdsplanen delegeras ansvaret till en huvudansvarig, även om det krävs medverkan från flera förvaltningar och bolag för att genomföra åtgärden. I Mål- och åtgärdsplanen anges även när respektive åtgärd ska påbörjas och om möjligt uppskattad resursåtgång, om kostnaden tas Inom budgetram - del av ordinarie arbete. eller kräver externa medel. Det är viktigt att de ansvariga tar med åtgärderna i sin lokala verksamhetsplanering för kommande år.

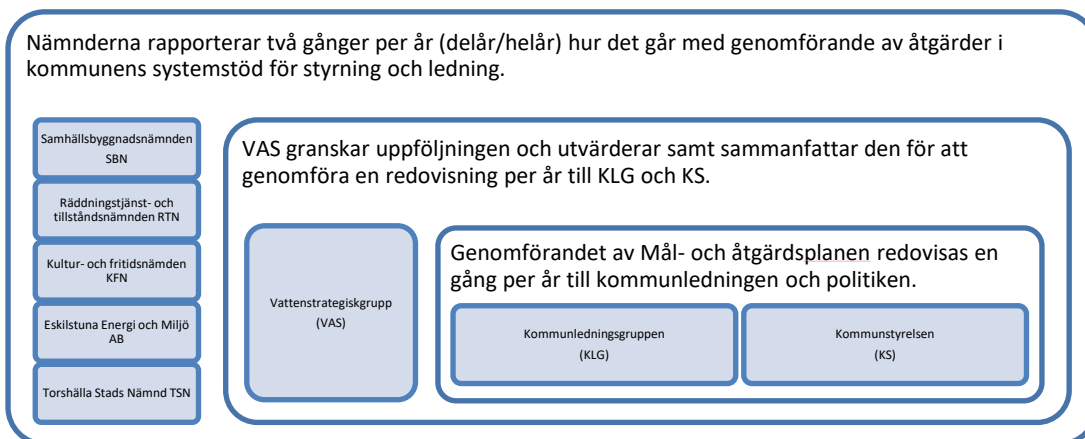
I det fortsatta arbetet med att genomföra åtgärderna kommer den bedömda miljönyttan, kostnaden och genomförbarheten för respektive åtgärd att vara avgörande för urvalet och prioritering av genomförandet. Som en del av det fortsatta arbetet med att genomföra åtgärderna i Mål- och åtgärdsplanen behöver mer konkreta och fysiska åtgärder identifieras. I urvalet och prioriteringen av lämpliga fysiska åtgärder beskrivs kostnad, nytta och genomförbarhet för respektive åtgärd.

4. Uppföljning, utvärdering och redovisning

Kommunens vattenstrategiska grupp (VAS) ansvarar för uppföljning och utvärdering av planens genomförande. Utvärderingen av Mål- och åtgärdsplanen omfattar även en avstämning mot nationella mål och aktuell lagstiftning.

Nämnderna, genom de förvaltningar och bolag som är ansvariga för åtgärderna, rapporterar in underlag inför uppföljningen i kommunens ordinarie systemstöd för styrning och ledning. Kommunledningskontorets natur- och vattenstrateg tar med rapporteringen till VAS-gruppen som granskar rapporteringen och gör en sammanställning av hur genomförandet går. VAS-gruppens sammanställning rapporteras en gång per år till Kommunledningsgruppen och Kommunstyrelsen (Figur 2).

Revidering av planen sker med samma periodicitet och i samband med att Vattenmyndigheten tar fram och beslutar om ett nytt åtgärdsprogram. Vid behov av tidigare uppdatering ansvarar Kommunledningskontoret för att initiera revidering och kommundirektören beslutar om att revidera planen. I samband med revidering av *Plan för yt- och grundvatten* ska en uppföljning och utvärdering göras för hela perioden.

Figur 2. Schematisk bild över hur uppföljning, utvärdering och redovisning av genomförda åtgärder under året ska ske.

5. Beskrivning av kommunens yt- och grundvattenförekomster

Genom städerna⁷ rinner Eskilstunaån och Torshällaån som förbinder sjöarna Hjälaren och Mälaren. Därutöver finns ett antal mindre sjöar och vattendrag. De flesta sjöar och vattendrag avvattnas mot Hjälaren, Eskilstunaån, Torshällaån eller Mälaren. En mindre del av kommunens yta avvattnas dock mot Nyköpingsån.

I Eskilstuna finns 13 sjöar och 17 vattendragssträckor som är utpekade som ytvattenförekomster och 25 grundvattenförekomster. De flesta av grundvattenförekomsterna är belägna i isälvsformationer.

Vattenförekomstindelningen ses över inför varje 6-årscykel och utgår från SMHIS Svenskt Vatten Arkiv (SVAR). Länsstyrelsen ska genomföra statusklassningen under 2023–2024. Detta kan komma att innebära att Eskilstuna får ett utökad antal vattenförekomster med statusklassning.

5.1 Eskilstunas vattenrelaterade miljöproblem

Så gott som samtliga av kommunens ytvattenförekomster har idag problem med att nå miljö kvalitetsnormen för god ekologisk status. Endast Näshultasjön och Bårsten har idag god status. Övriga ytvattenförekomster har problem med att nå kraven (Figur 3). Övergödning är det dominerande problemet men även problem orsakade av miljögifter och vandringshinder behöver åtgärdas för att miljö kvalitetsnormerna

⁷ | En historisk tillbakablick (KSKF/2023:188) finns en kort beskrivning hur människan har påverkat landskapet i kommunen.

ska kunna nås. Det förekommer även problem med invasiva främmande arter till exempel sjögull i Mälaren.

Den kemiska statusen är generellt sett god i kommunens sjöar och vattendrag bortsett från det för hela Sverige gemensamma problemet med kvicksilver och polybromerade difenyletrar som kommer från atmosfäriskt nedfall. Undantas de ämnen som generellt överskrids (utan överallt överskridande ämnen, Figur 4) har fem ytvattenförekomster problem med att nå god kemisk status.

Det är Hjälmarren-Storhjälmaren, Mälaren-Galten, Mälaren-Väsbyviken, Mälaren-Granfjärden samt Mälaren-Blacken. Delar av Mälaren och Hjälmarren uppnår inte kraven för god kemisk ytvattenstatus. Detta beror bland annat på förhöjda halter av TBT (tributyltenn) i bottensedimentet och förhöjda halter av PFOS.

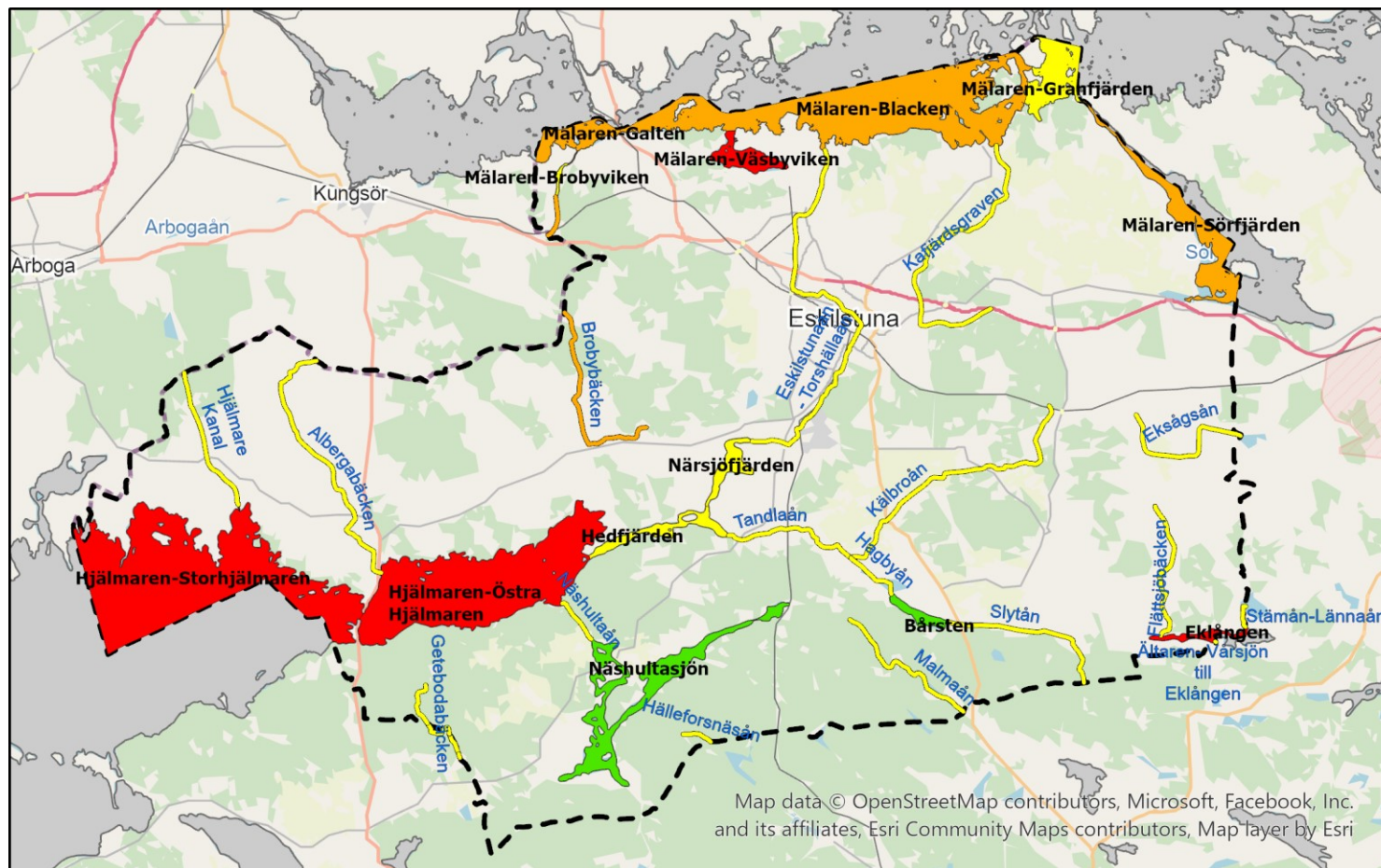
Det bör noteras att det finns brister i underlagen för klassificeringen, vissa vattenförekomster saknar helt klassificering. Ett bättre underlag kan innebära att fler ytvattenförekomster framöver får en sämre klassificering, vilket kan innebära att de inte når god status.

För ytvattenförekomsterna finns en redovisning av trender över tid för ekologisk och kemisk status samt risken för att en norm inte nås (Tabell 1).

Samtliga 25 grundvattenförekomster har i dag god kvantitativ och kemisk status (Figur 5). Delar av isälvsformationerna riskerar att få sänkt status då det finns risk för att grundvattnet kan förorenas från pågående markanvändning till exempel genom läckage från förorenade områden, jordbruk, deponier, vägar, dagvatten, användande av vägsalt, spill vid olyckor och bekämpningsmedel. Det bör noteras att det även finns brister i kunskapen om grundvattenförekomsterna. Ett bättre underlag kan påverka de framtida bedömningarna av status.

Foto: Eskilstunaån med Stadsmuseet i bakgrunden. Fotograf: Per Groth

Ekologisk status vattendrag

— Måttlig

— Otillfredsställande

- - - Eskilstuna kommun

■ Vattenförekomster utanför kommunen

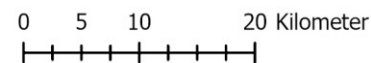
Ekologisk status sjöar

■ God status

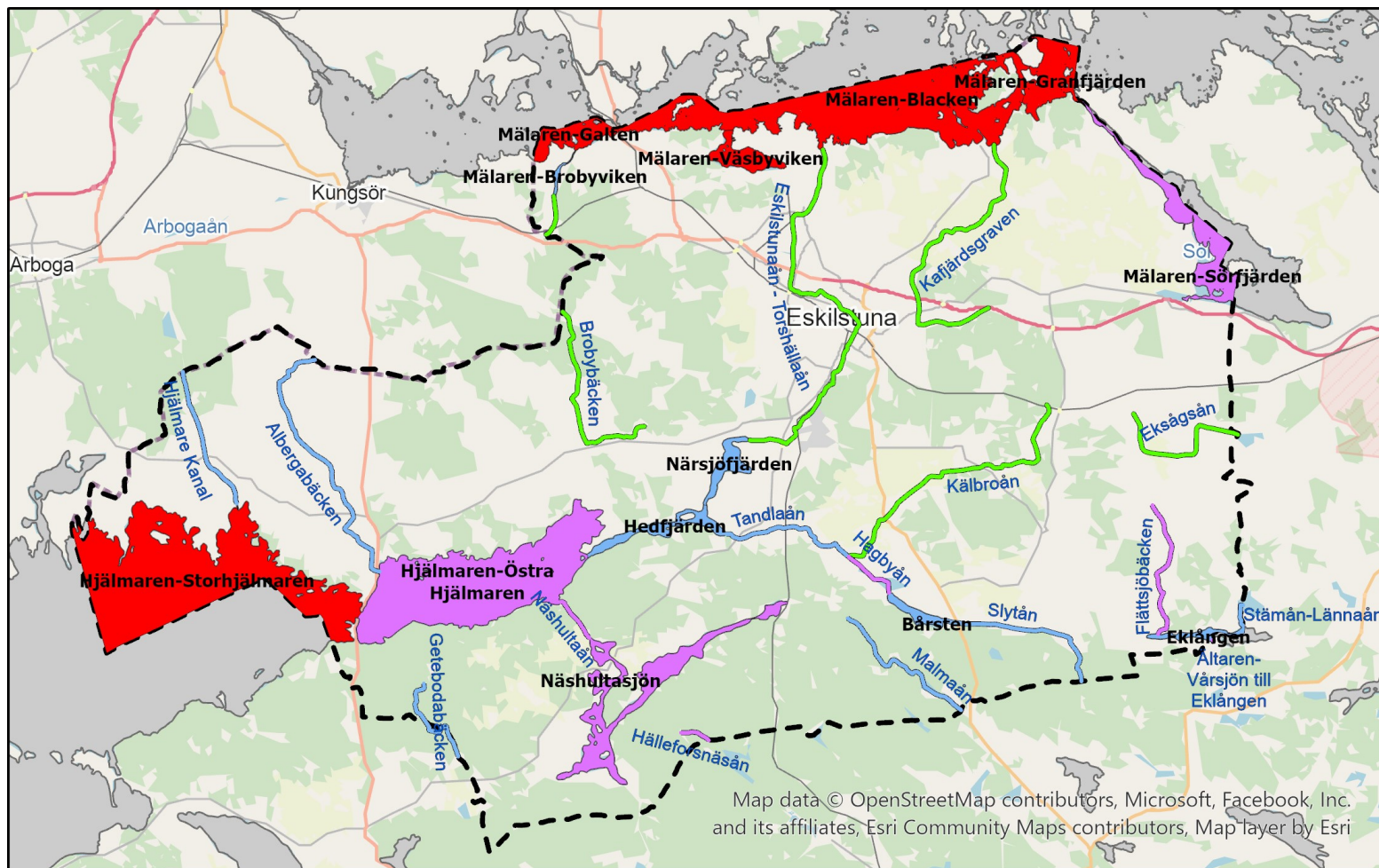
■ Måttlig status

■ Otillfredsställande status

■ Dålig status

Figur 3. Ekologisk status för Eskilstuna kommuns ytvattenförekomster. Endast två av kommunens ytvattenförekomster har idag god ekologisk status, det är Näshtalsjön och Bårsten. Information hämtad från VISS 2024-01-17.

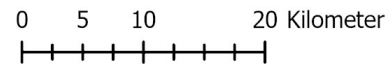

Kemisk status vattendrag utan överallt överstridande ämnen

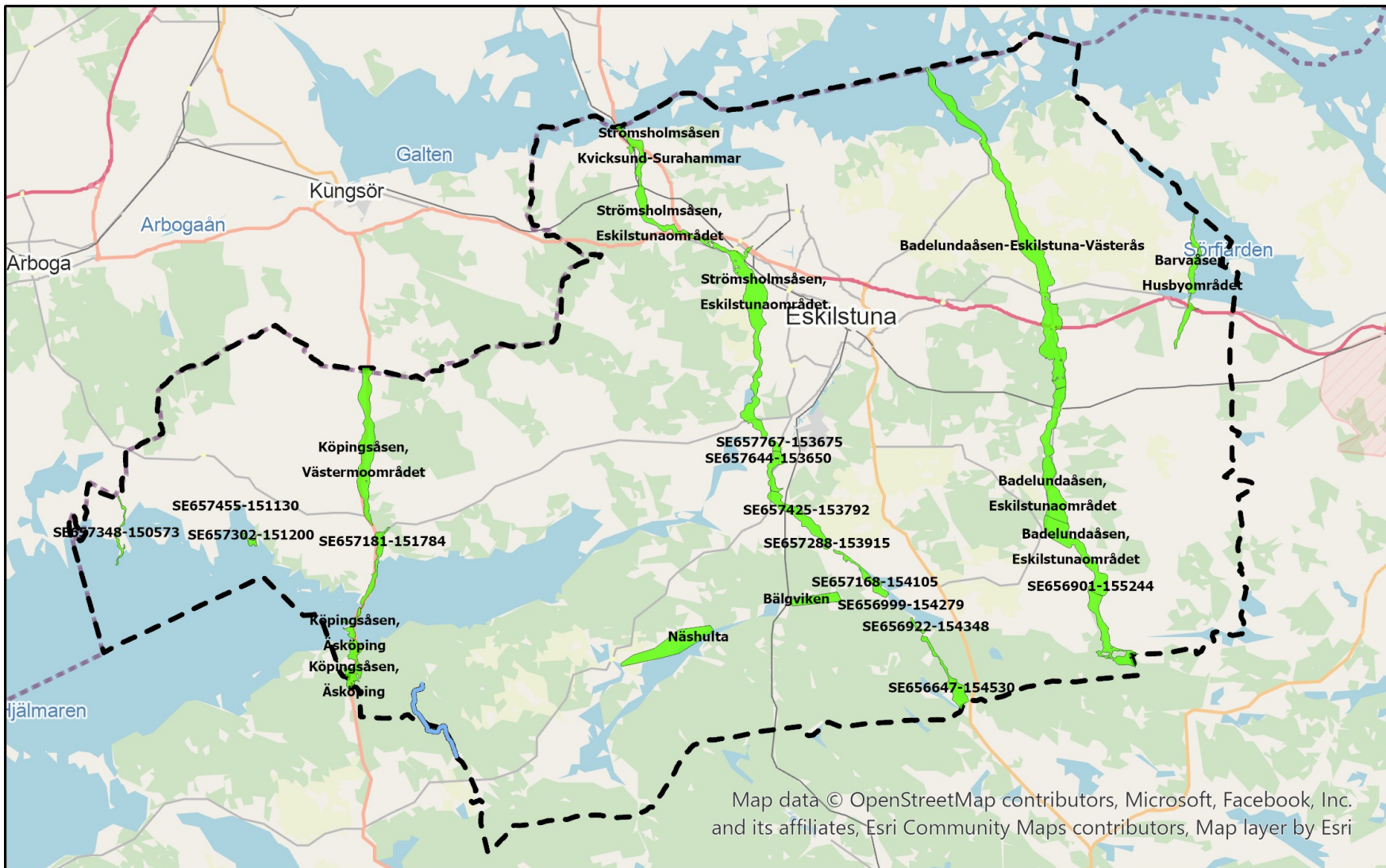
- Ej klassad
- Enbart klassad för överallt överstigande ämnen
- God
- Eskilstuna kommun
- Vattenförekomster utanför kommunen

Kemisk status sjöar utan överallt överstridande ämnen

- Ej klassad
- Enbart klassad för överallt överstigande ämnen
- Uppnår ej god

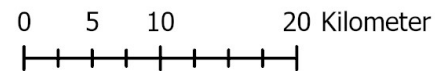

Figur 4. Kemisk status utan överallt överstridande ämnen (ö.ö.ä.) för ytvattenförekomsterna inom kommunen. Informationen hämtad från VISS 2024-01-17.

Kvantitativ och kemisk status grundvatten

- God status
- Eskilstuna kommun

Figur 5. Kvantitativ och kemisk status för Eskilstuna kommuns grundvattenförekomster. Informationen hämtad från VISS 2024-01-17.

Tabell 1. Status och miljö kvalitetsnormer för ytvattenförekomsterna i Eskilstuna kommun. Kemisk status redovisas med undantag för de överallt överskridande ämnena kvicksilver (Hg) och bromerad difenyleter (BDE). Om dessa ämnen skulle ingå i redovisningen uppnår inte någon vattenförekomst god status. Källan till kvicksilver och bromerad difenyleter är främst diffus påverkan genom atmosfärisk deposition. Notera att den kemiska miljö kvalitetsnormen inkluderar kvicksilver (Hg) och bromerad difenyleter (BDE) och har som mål att uppnås till 2027. Data är hämtad från VISS 2024-01-17.

Ytvatten- förekomst	Ekologisk status		Kemisk status (exkl. Hg)		Miljö kvalitetsnorm						
	Trend		Senaste klassningen	Trend		Senaste klassningen	Norm	Risk	Norm	Risk	Skyddade områden
	2004– 2016	2010– 2021		2004– 2016	2010– 2021						
Hjälmaren- Storhjälmaren	X		Dålig	X		Uppnår ej god	God ekologisk status 2033	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet Dricksvattenförsörjning, kap. 7 Badvatten Fiskvatten Natura 2000 SCI Habitatdirektivet
Näshultasjön			God	X	X	Ej klassad	God ekologisk status	Osäkert	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet Dricksvattenförsörjning, kap. 7
Eklången			Dålig	X	X	Enbart klassad för överallt överstigande ämnen	God ekologisk status 2033	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet
Bårsten			God	X	X	Enbart klassad för överallt överstigande ämnen	God ekologisk status	Ingen risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet
Hjälmaren-Östra Hjälmaren	X		Dålig	X	X	Ej klassad	God ekologisk status 2033	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet Dricksvattenförsörjning, kap. 7 Natura 2000-Habitatdirektivet Natura 2000-Fågeldirektivet Fiskvatten

Ytvatten- förekomst	Ekologisk status			Kemisk status (exkl. Hg)			Miljökvalitetsnorm				
	Trend		Senaste klassningen	Trend		Senaste klassningen	Norm	Risk	Norm	Risk	Skyddade områden
	2004– 2016	2010– 2021		2004– 2016	2010– 2021						
Hedfjärden	X	X	Måttlig	X	X	Enbart klassad för överallt överstigande ämnen	God ekologisk status 2027	Osäkert	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet Dricksvattenförsörjning, kap. 7 Natura 2000-Habitatdirektivet Natura 2000-Fågeldirektivet
Mälaren-Sörfjärden	X		Otillfredsställande	X	X	Ej klassad	God ekologisk status 2033	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet Natura 2000-Habitatdirektivet Natura 2000-Fågeldirektivet Fiskvatten
Mälaren-Brobyviken	X		Måttlig	X	X	Enbart klassad för överallt överstigande ämnen	God ekologisk status 2033	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet Fiskvatten
Mälaren-Väsbyviken	X		Dålig	X		Uppnår ej god	God ekologisk status 2027	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet Fiskvatten
Mälaren-Galten	X		Otillfredsställande	X		Uppnår ej god	God ekologisk status 2033	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet Natura 2000-Habitatdirektivet Natura 2000-Fågeldirektivet Fiskvatten
Mälaren-Blacken	X		Otillfredsställande	X		Uppnår ej god	God ekologisk status 2033	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet Natura 2000-Habitatdirektivet Natura 2000-Fågeldirektivet Fiskvatten Badvatten

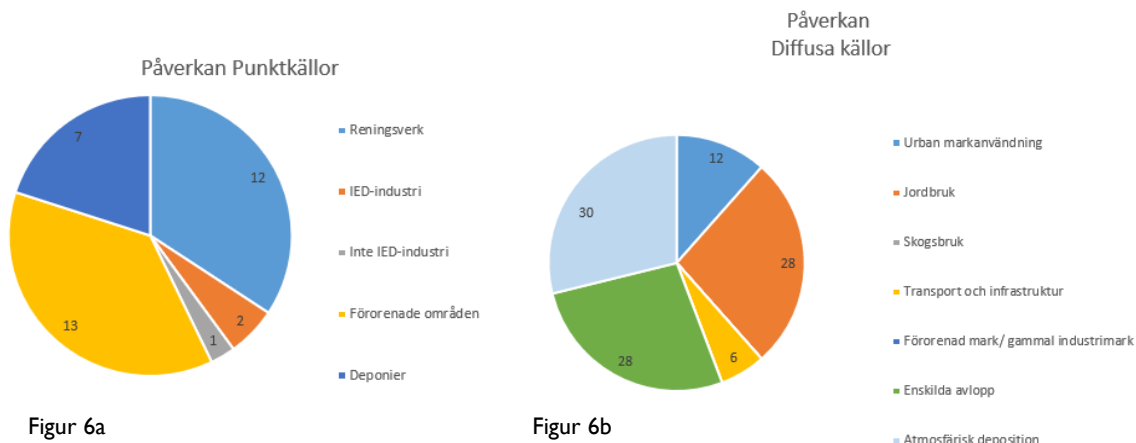
Ytvatten-förekomst	Ekologisk status			Kemisk status (exkl. Hg)			Miljökvalitetsnorm				
	Trend		Senaste klassningen	Trend		Senaste klassningen	Norm	Risk	Norm	Risk	Skyddade områden
	2004–2016	2010–2021		2004–2016	2010–2021						
Mälaren-Granfjärden	X	→	Måttlig	X	↘	Uppnår ej god	God ekologisk status 2027	Osäkert	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet Natura 2000-Habitatdirektivet Natura 2000-Fågeldirektivet Fiskvatten
Närsjöfjärden	X	X	Måttlig	X	X	Enbart klassad för överallt överstigande ämnen	God ekologisk status 2027	Osäkert	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet Dricksvattenförsörjning, kap. 7
Kafjärdsgraven	→	→	Måttlig	→	→	God	God ekologisk status 2027	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet
Eskilstunaån - Torshällaån	X	→	Måttlig	→	↗	God	God ekologisk status 2033	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet Dricksvattenförsörjning, kap. 7
Brobybäcken	→	→	Otillfredsställande	→	→	God	God ekologisk status 2033	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet
Eksågsån	→	→	Måttlig	→	→	God	God ekologisk status 2027	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet
Albergabäcken	→	→	Måttlig	X	X	Enbart klassad för överallt överstigande ämnen	God ekologisk status 2027	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet

Ytvatten-förekomst	Ekologisk status			Kemisk status (exkl. Hg)			Miljökvalitetsnorm				
	Trend		Senaste klassningen	Trend		Senaste klassningen	Norm	Risk	Norm	Risk	Skyddade områden
	2004–2016	2010–2021		2004–2016	2010–2021						
Kälbroån	→	→	Måttlig	→	→	God	God ekologisk status 2033	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet
Tandlaån	X	→	Måttlig	X	X	Enbart klassad för överallt överstigande ämnen	God ekologisk status 2033	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet
Flättsjöbäcken	→	→	Måttlig	X	X	Ej klassad	God ekologisk status 2033	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet
Hagbyån	→	→	Måttlig	X	X	Ej klassad	God ekologisk status 2033	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet
Stämån-Lännaån	↘	→	Måttlig	X	X	Enbart klassad för överallt överstigande ämnen	God ekologisk status 2039	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet
Näshultaån	↘	→	Måttlig	X	X	Ej klassad	God ekologisk status 2033	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet
Slytån	→	→	Måttlig	X	X	Enbart klassad för överallt överstigande ämnen	God ekologisk status 2027	Osäkert	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet Natura 2000-Habitatdirektivet

Ytvatten- förekomst	Ekologisk status			Kemisk status (exkl. Hg)			Miljökvalitetsnorm				
	Trend		Senaste klassningen	Trend		Senaste klassningen	Norm	Risk	Norm	Risk	Skyddade områden
	2004– 2016	2010– 2021		2004– 2016	2010– 2021						
Getebodabäcken	→	→	Måttlig	X	X	Enbart klassad för överallt överstigande ämnen	God ekologisk status 2033	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet
Malmaån	→	→	Måttlig	X	X	Enbart klassad för överallt överstigande ämnen	God ekologisk status 2033	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet
Hälleforsnäsån	→	→	Måttlig	X	X	Ej klassad	God ekologisk status 2033	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet
Hjälmare kanal – kraftigt modifierande vatten	X	X	Måttlig ekologisk potential	X	X	Enbart klassad för överallt överstigande ämnen	God ekologisk potential 2027	Ej klassad	God kemisk status	Risk	Avloppsvattendirektivet
Ältaren- Vårsjön till Eklången	X	X	Måttlig	X	X	Ej klassad	God ekologisk status 2027	Risk	God kemisk status	Risk	Nitratkänsliga områden Avloppsvattendirektivet

5.1.1 Påverkan på ytvatten

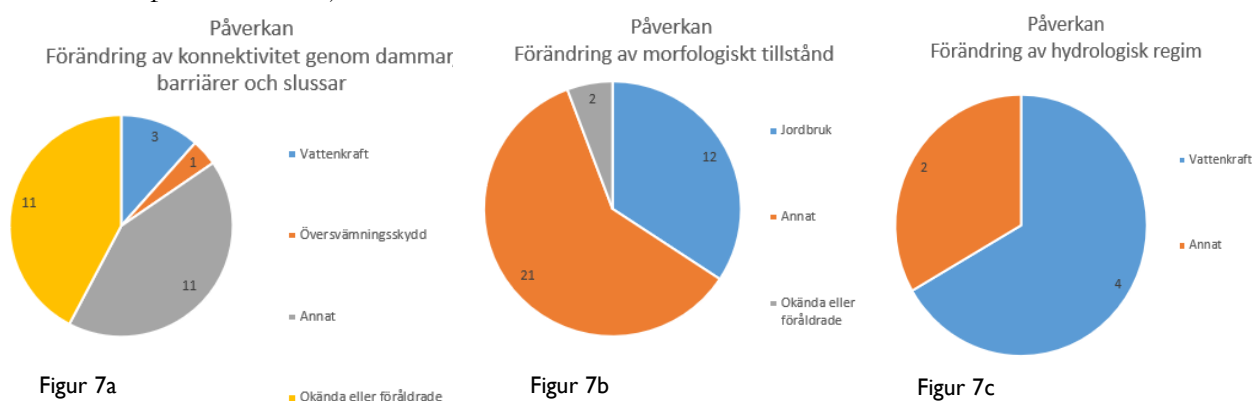
Vattenmyndigheten bedömer att påverkan på kommunens ytvattenförekomster främst sker från punktkällor (Figur 6a) och diffusa källor (Figur 6b).

Figur 6 a-b. Diagrammen visar andelen och antalet ytvattenförekomster i Eskilstuna kommun som är påverkade av olika typer av punktkällor respektive diffusa källor. Diagrammet används i alla kommuner, För Eskilstuna anges fler diffusa källor i legenden än i diagrammet. Informationen är hämtad från VISS 2022-11-14.

De viktigaste punktkällorna är förorenade områden och reningsverk. Dessa två källor bedöms påverka 13 respektive 12 av kommunens ytvattenförekomster. De viktigaste diffusa källorna är tillförseln av föroreningar från atmosfären, jordbruk och enskilda avlopp. Den atmosfäriska depositionen bedöms påverka 30 ytvattenförekomster medan enskilda avlopp och jordbruk bedöms påverka 28 av kommunens ytvattenförekomster. Påverkan från enskilda avlopp och jordbruk består främst av näringsämnen, som riskerar att leda till övergödning i sjöar eller vattendrag.

Många av vattenförekomsterna är även fysiskt påverkade till följd av till exempel dammar, vattenreglering eller omgrävning (Figur 7 a-c). Den viktigaste fysiska påverkan är vandringshinder, till exempel dammar, samt påverkan från jordbruk.

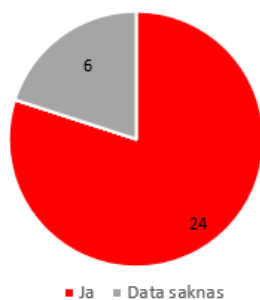
Figur 7a-c. Diagrammen visar hur många ytvattenförekomster som är fysiskt påverkade av till exempel dammar, reglering och ändring av den fysiska formen (till exempel omgrävning). Informationen är hämtad från VISS 2022-11-14. Konnektivitet handlar om påverkan av till exempel dammar och vägtrummor som stänger av eller hindrar fri passage och spridning av djur och växter i vattensystemen. Morfologi beskriver den fysiska formen hos vattenförekomsten. Hydrologisk regim beskriver flöde och vattenståndsförändringar i sjöar och vattendrag.

Av Eskilstunas 30 ytvattenförekomster har 28 en för hög belastning av näringsämnen för att kunna nå en god ekologisk status. Vattenmyndigheten har beräknat det förbättringsbehov respektive ytvattenförekomst har för att kunna nå god ekologisk status (tabell 2). Förbättringsbehovet anger behovet av minskad belastning avseende tillförsel av fosfor respektive kväve.

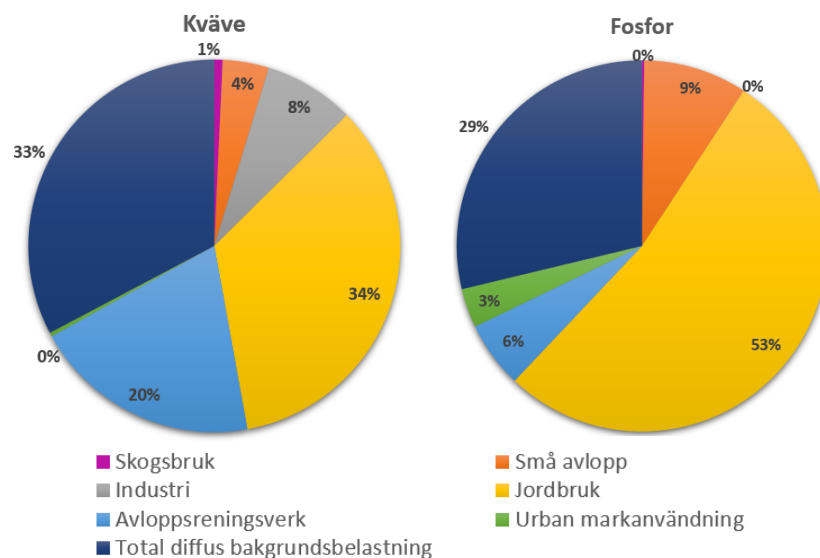
5.1.2 Övergödning

Det dominerande problemet för kommunens sjöar och vattendrag är övergödning. Samtliga ytvattenförekomster som är klassificerade (24 av 30) är övergödda (Figur 8). Det saknas alltså data för 6 av vattenförekomsterna vilket tydligt visar att kommunen behöver utöka kunskapen kring dessa vattenförekomster. Jordbruket är en stor källa av näringsämnen genom läckage till sjöar och vattendrag (Figur 9). Alla jordar ”läcker” naturligt näringsämnen men utläckaget från jordbruksmark ökar genom att de brukas. Andra källor till näringsämnen är diffus bakgrundsbelastning, utsläpp från reningsverk, industrier och små avlopp.

Övergödning p.g.a. belastning av näringsämnen

Figur 8. Data från VISS om övergödning p.g.a. belastning av näringsämnen för ytvattenförekomster i Eskilstuna kommun. För 6 av kommunens ytvatten saknas data, övriga 24 ytvattenförekomster är övergödda. Källa VISS, data hämtad 2022-11-23.

Figur 9. Källfördelningen för kväve och fosfor till ytvattenförekomsterna inom Eskilstuna kommun. Fördelningen bygger på modelldata över belastning framtaget av Svenska Miljöemissionsdata (SMED). Datan är hämtad från Länsstyrelsens geodatakatalog 2022-11-17.

5.1.2.1 Beräknat förbättringsbehov för respektive ytvattenförekomst

Tabell 2. Beräknat förbättringsbehov för ytvattenförekomsterna i Eskilstuna kommun samt Vattenmyndighetens förslag på åtgärder. Kommunen prioriterar de som har störst förbättringsbehov samt de som ligger uppströms recipienten. När det beräknade förbättringsbehovet för kväve (N) eller fosfor (P) överstiger 500 kg är cellen markerad med rosa färg, detta kan vara en lämplig prioriteringsgrund gällande förbättringsbehov för åtgärdsarbetet. I de fall en berörd kommun ansvarar för åtgärden är det specificerat i parentes. Data är hämtad från VISS 2022-12-22.

Ytvattenförekomst	Totala förbättringsbehov	Förslag på åtgärder i VISS med beräknad minskning av fosfor, förvaltningscykel 3	Berörda kommuner, utöver Eskilstuna
Hjälmaren-Storhjälmaren	2812 kg- P	Skydds-zoner, Dagvattenåtgärder, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp (Arboga, Eskilstuna och Örebro kommun), Åtgärder mot internbelastning	Arboga, Katrineholm, Örebro, Vingåker
Näshultasjön	142 kg- P	Skydds-zoner, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp	
Eklången	59 kg- P	Skydds-zoner, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp (Eskilstuna kommun)	Flen, Strängnäs
Bårsten	7 kg- P	Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter	
Hjälmaren-Östra Hjälmaren	908 kg- P	Skydds-zon, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp, Åtgärder mot internbelastning	
Hedfjärden	-		
Mälaren-Sörfjärden	2767 kg- P	Skydds-zon, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp (Strängnäs kommun)	Strängnäs
Mälaren- Brobyviken	-		
Mälaren- Väsbyviken	377 kg- P	Skydds-zon, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp (Eskilstuna kommun)	

Ytvattenförekomst	Totala förbättringsbehov	Förslag på åtgärder i VISS med beräknad minskning av fosfor, förvaltningscykel 3	Berörda kommuner, utöver Eskilstuna
Mälaren- Galten	95 kg- P 590 kg- N	Skyddszon, Dagvattenåtgärder, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp (Köping och Kungsör kommun)	Hallstahammar, Köping, Kungsör, Västerås
Mälaren- Blacken	32 kg- P 110 kg- N	Skyddszon, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet, Åtgärdsutredning: Internbelastning	Västerås
Mälaren- Granfjärden	28 kg- P	Skyddszon, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet	Strängnäs, Västerås
Närsjöfjärden	623 kg- P	Rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Strukturkalkning, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp	
Kafjärdsgraven	38 kg- P	Skyddszon, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet	
Eskilstunaån- Torshällån	5 420 kg- P 6 880 kg- N	Skyddszon, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet, Strukturkalkning, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp	
Brobybäcken	690 kg- P	Skyddszon, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp (Eskilstuna kommun)	Kungsör
Eksågsån	198 kg- P	Skyddszon, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp (Eskilstuna och Strängnäs kommun)	Strängnäs
Albergabäcken	10 kg- P	Skyddszon, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet	Kungsör
Kälbroån	932 kg- P	Dagvattenåtgärder, Skydds zoner, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, våtmark för förbättrad vattenkvalitet samt åtgärder för att minska påverkan från små avlopp.	
Tandlaån	194 kg- P	Skyddszon, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Strukturkalkning, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp (Eskilstuna kommun)	

Ytvattenförekomst	Totala förbättringsbehov	Förslag på åtgärder i VISS med beräknad minskning av fosfor, förvaltningscykel 3	Berörda kommuner, utöver Eskilstuna
Flättsjöbäcken	71 kg- P	Skyddszon, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp	
Hagbyån	923 kg- P	Skyddszon, Dagvattenåtgärder, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp	
Stämån- Lännaån	194 kg- P	Skyddszon, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp (Strängnäs kommun)	Strängnäs
Näshultaån	23 kg- P	Skyddszon, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp	
Slytån	-		Flen
Getebodabäcken	262 kg- P	Skyddszon, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp (Katrineholm kommun), Strukturkalkning	Katrineholm
Malmaån	225 kg- P	Skyddszon, Fånggrödor med höstnedbrukning, Dagvattenåtgärder (Flens kommun), Precisionsgödsling, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp (Eskilstuna och Flen kommun)	Flen
Hälleforsnäsån	62 kg- P	Skyddszon, Dagvattenåtgärder, Precisionsgödsling, Tillsyn och rådgivning - Jordbruk och trädgårdsföretag samt djurhållande verksamheter, Våtmark för förbättrad vattenkvalitet, Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp (Flen kommun)	Flen, Katrineholm
Hjälmare kanal	-		
Ältaren- Vårsjön till Eklången	-		Flen

5.1.3 Fysiska hinder

Många av kommunens sjöar och vattendrag är utsatta för en fysisk påverkan genom bland annat vattenreglering, dämning, sjösänkning, dikning av våtmarker, rätning av vattendrag, kulvertering, dikning av skogs- och jordbruksmark samt muddring och andra ingrepp i framför allt strandmiljöer.

Fysiska störningar är ett hinder för att kvalitetsmålen för god ekologisk status ska kunna nås. Här är Eskilstunaån det tydligaste exemplet på ett genomreglerat vattendrag med många små kraftverk och tillhörande dammar. Samtliga verksamheter, dammar och kraftverk, byggda för elproduktion och som saknar moderna miljövillkor (yngre än 40 år) ska omprövas enligt den nationella planen för omprövning av vattenkraft (NAP). Regeringen beslutade, den 25 juni 2020, om prövningsgrupper och tidsplan för omprövningen. Samtliga anläggningar i Eskilstunaån tillhör prövningsgruppen Hjälmaran 61_2, med start för omprövning år 2035. I och med att regeringen som tillträdde efter valet 2022 har pausat omprövningen i 12 månader skjuts troligen prövningsgruppen som Eskilstunaån ingår i fram. Konsekvensen är att några åtgärder kring dessa vandringshinder troligen inte kommer genomföras förrän vid omprövningen av tillstånd.

5.1.4 Miljögifter

Såväl pågående som nedlagda verksamheter samt vår konsumtion av kemikalier och läkemedel har orsakat och orsakar föroreningar i marken, sediment, yt- och grundvatten. Tidigare har det i Eskilstuna bedrivits olika typer av industriell verksamhet som deponier, sågverk med impregneringsanläggningar och metallbearbetande industrier som orsakat olika typer av föroreningar. Större delen av de förorenade områdena finns inom tätorterna där det förekommit eller förekommer industriverksamhet eller andra verksamheter som innebär risk för markförorening. Det finns över 700 förorenade och potentiellt förorenade områden registrerade i EBH-stödet för Eskilstuna. Nästan 100 av dessa har fått riskklass 1 eller 2.

Kunskapen kring olika miljögifter är långt ifrån komplett. Det tillkommer ständigt nya ämnen vars effekter ofta inte upptäcks förrän efter att de redan hunnit tillfoga skada i naturen. Redan befintliga föroreningar i mark- och vattenområden är otillräckligt dokumenterade. Dessutom råder begränsad kunskap om i vilken utsträckning klimatförändringar kan komma att påverka ämnenas tillgänglighet och påverkan på vattenmiljön.

Även sedimenten i till exempel Eskilstunaån är förorenade, kunskapen om var och i vilken omfattning de är förorenade är idag bristfällig.

5.1.5 Klimatförändringar och fysisk planering

Att klimatförändringarna blir allt påtagligare märks på många olika sätt och inom olika sektorsområden. Det framtida klimatet, som successivt blir allt våtare och varmare, ställer krav på att kommunen utvecklar en mer resilient (ekologiskt robust) och hållbar planering för att kontinuerligt kunna göra anpassningar till de förändrade klimatförhållandena.

Det är då viktigt att beakta vattenfrågorna i den fysiska planeringen och i den breda samhällsplaneringen. De ändrade förutsättningarna gör att det är angeläget att kommunen tar fram strategier och åtgärdsplaner för att kunna hantera ökande nederbörds mängder och extremväder med efterföljande risker för översvämningar och torka. Detta gäller inte minst för Eskilstunaån i sin passage genom Eskilstuna och vidare mot Torshälla och Mälaren.

Under 2021 drabbades Eskilstuna av översvämningar (se avsnitt 7) och uppföljningen av dessa visade på stora behov att beakta vattenfrågan så som översvämningar och skyfall i den fysiska planeringen. Det kräver ett helhetsgrepp både över de befintliga problem som vi ser i staden samt pågående och kommande stadsutveckling. Vid skyfall och översvämningar påverkas recipienten negativt om vi inte kan fördröja och hantera vattenmängderna som då för ut exempelvis föroreningar direkt till sjöar och vattendrag. Därför är den fysiska planeringen väldigt viktig för att kunna nå miljökvalitetsnormerna.

Utöver detta behöver kommunen även utveckla strategier i den fysiska planeringen som säkrar en kommun- och stadsutveckling som klarar av att följa miljökvalitetsnormerna för vatten.

5.1.6 Dricksvattenförsörjning

De flesta av kommunens innevanare får sitt dricksvatten från Hyndevads vattenverk. Varje år tas flera miljoner kubikmeter vatten ut från Hyndevadströmmen och renas genom s.k. konstgjord infiltration i Strömsholmsåsen i Hyndevad. Råvattnet har sitt ursprung i Hjälmarens och Tandlaån/Kälbroåns avrinningsområden. Råvattentäkten är en sårbar del för att vattenförsörjningen ska vara säker. För att säkerställa dricksvattenförsörjningen har kommunen upprättat vattenskyddsområde för vattentäkten. Skyddsområde omfattar skydd för både yt- och grundvatten. Kommunfullmäktige har beslutat om vattenskyddsområdena för Hyndevad 2014 (ytvatten) och 2021 (grundvatten). Flera av kommunens övriga vattentäkter är i behov av nya eller reviderade skyddsområden. Eskilstuna Energi och Miljö AB (EEM) har gjort en prioritering av det fortsatta arbetet med vattenskyddsområden (Tabell 3). Eskilstuna kommun har idag ingen reservvattenförsörjning. EEM har tagit fram ett förslag på en långsiktig lösning för att säkerställa vattenförsörjningen vid Hyndevad som även omfattar reservvattenförsörjning. Förslaget är baserat på en teknisk utveckling av Hyndevads vattenverk som omfattar en möjlig alternativ råvattentäkt. Förslaget innebär att Hyndevad ska kunna fungera både som yt- och grundvattenverk, samt ha möjlighet att kunna använda Näshultasjön som en alternativ råvattentäkt. Alternativet för reservvatten har beslutats, den 14 september 2021 (KSKF/2021:179), av kommunfullmäktige på förslag av Eskilstuna Energi och Miljö AB och Kommunföretagets styrelser. Genomförandet är planerat till efter 2030. Nödvändiga utredningar och förberedelser för genomförandet ska tas fram.

Tabell 3. Beslut om prioritering av fortsatt arbete med vattenskyddsområden i Eskilstuna, beslutat av Eskilstuna Energi och Miljö 2020-10-13 (beslutat internt i Ledningsgrupp VA). Arbetet med Näshultasjön har påbörjats.

Vattentäkt	Prio	Motivering
Näshultasjön ytvatten ordinarie vattentäkt	1	Ny ordinarie vattentäkt som ska försörja 1000 personer som idag saknar skydd. Utgångspunkt för Vattenskyddsområde är normalt driftscenario för nytt ytvattenverk i Österby (dvs inte eventuell framtida reservvattenlösning för Hyndevad vattenverk)
Ärla grundvatten	2	Både Ärla och Alberga har gamla vattenskyddsområden (år 1959 respektive 1977) som inte har tillräckligt bra stöd gällande lagstiftning och det geografiska området följer inte nuvarande riktlinjer. Båda vattentäkterna är strategiskt viktiga att behålla och försörjer 913 respektive 393 personer med dricksvatten (2018). Ny vattendom som gäller Ärla planeras. Utredning inför vattendomen ger god input till framtagande av TU. Genom att samtidigt revidera vattenskydd för Ärla och Alberga harmoniseras riskanalyser och föreskrifter för kommunens grundvattentäkter.
Alberga grundvatten	2	
Näshulta ytvatten - reservvatten	3	En förutsättning för att påbörja arbetet med tekniskt underlag för dessa vattenskyddsområden är två strategiska beslut: <ul style="list-style-type: none"> • Om Näshultasjön ska vara reservvattentäkt till Hyndevad • Om ordinarie ytvattenintag till Hyndevad, baserat på punkten ovan, med fördel flyttas uppströms Tandlaån/Östra Hjälmarén. Konsekvensen blir att Hyndevad ytvattenskydd behöver revideras. <p>Tekniskt underlag kommer inte kunna tas fram förrän nya vattendomar finns på plats. Detta tar troligen mer än 5 år. Genom att genomföra ytvattenskydden parallellt harmoniseras riskanalyser och föreskrifter för kommunens ytvattentäkter.</p>
Hyndevad ytvatten	3	
Revidering av Hyndevad grundvatten map Ryningsberg	4	Nya infiltrationsdammar och brunnsområde söder om Hyndevadsån kräver ett utökat grundvattenskyddsområde. Innan detta arbete kan påbörjas måste en produktionsanläggning projekteras eftersom vattenskyddsområdet ska baseras på ett driftscenario. Detta kan ta mer än 10 år innan det finns på plats.

6. Vattenarbetets mål och åtgärder i Eskilstuna

För att kunna nå kommunens övergripande mål har en Mål- och åtgärdsplan utarbetats för perioden 2024–2028. Planen utgår från kommunens mål för vattenarbetet och de vattenrelaterade problemen i kommunen.

6.1 Mål för vattenarbetet

Eskilstuna kommuns övergripande mål för vattenarbetet är att all utveckling och verksamhet i Eskilstuna kommun ska genomföras så att förutsättningarna för att nå miljökvalitetsnormerna (MKN) för yt- och grundvatten inte äventyras.

I Eskilstuna ska det finnas bra förutsättningar för biologisk mångfald, möjligheter till bad, fiske och rekreation i alla ytvatten. Åtgärdsarbetet bidrar till att nå de nationella miljökvalitetsmålen och ge goda förutsättningar för ekosystemtjänster från yt- och grundvatten.

Eskilstuna ska inom ramen för den samlade kommunala verksamheten arbeta för en kontinuerlig förbättring av yt- och grundvattenstatusen.

Syftet med åtgärdsarbetet är att yt- och grundvattenförekomsterna i Eskilstuna ska uppnå miljökvalitetsnormerna eller bibehålla den ekologiska, kemiska och kvantitativa status de har idag.

I Eskilstuna finns det 30 ytvattenförekomster varav 13 är sjöar och 17 är vattendrag. Därutöver finns 2 sjöar och 3 vattendrag som är utpekade som preliminära ytvattenförekomster. I kommunen finns även 25 utpekade grundvattenförekomster.

6.2 Mål- och åtgärdsplan

Planen beskriver syftet och den formella hanteringen av kommunens vattenarbete, förutsättningarna för yt- och grundvattenförekomsterna samt åtgärder för att nå målen med vattenarbetet. I avsnittet Mål- och åtgärdsplan finns en beskrivning av de åtgärder som har valts ut. Mål- och åtgärdsplanen är indelad i två avsnitt.

I det första avsnittet redovisas de åtgärder som Vattenmyndigheten ålagt kommunerna i det beslutade åtgärdsprogrammet (avsnitt 6.2.1). I det andra avsnittet redovisas de åtgärder som Eskilstuna kommun har prioriterat för att hantera de lokala miljöproblemen och utmaningarna med vattenmiljön och vattenförsörjningen (avsnitt 6.2.2).

De åtgärder Vattenmyndigheterna ålägger kommunerna är främst av administrativ karaktär. De anger hur kommunen ska arbeta i sin myndighetsroll bland annat med planering, tillsyn och beslutsfattande (Figur 10) samt en årlig rapportering till Vattenmyndigheten om vilka åtgärder som genomförts under föregående kalenderår. Åtgärderna i åtgärdsprogrammet syftar till att bana väg för de fysiska åtgärder som genomförs direkt i vattenmiljöerna för att förbättra vattnets ekologiska och kemiska status. Åtgärderna redovisas i tabellen i avsnitt 6.2.1.

Figur 10: Bild från vattenmyndigheterna.se. Figuren illustrerar sambandet mellan de olika kommunala åtgärderna och den förvaltningsövergripande planeringen. Illustration: Rebecca Elfa.

Urvalet av de åtgärder som kommunen prioriterat har skett på en övergripande nivå, alltså inte för varje enskild vattenförekomst, genom att följa upp och utvärdera det arbete som genomförts med stöd av 2015 års vattenplan samt en analys av vattenproblem i vattenförekomsterna, vattenförsörjning och risk för översvämning. Åtgärderna är grupperade efter miljöproblemen: Övergödning (ÖG), Miljögifter (MG), Vandringshinder (VH), Översvämning (ÖS), Vattenförsörjning (VF) samt Övriga vattenvårdande åtgärder (Ö).

De utvalda miljöproblemen har varsitt specifikt mål:

- Minska belastningen av kväve och fosfor för att nå miljökvalitetsnormerna (MKN) för ekologisk status. (ÖG)
- Minska belastningen av miljögifter för att nå miljökvalitetsnormerna (MKN) för ekologisk och kemisk status. (MG)
- Fria vandringsvägar så att Eskilstunas vattendrag når god ekologisk status. (VH)
- Undvika och begränsa negativa effekter vid kraftig nederbörd. (ÖS)
- En trygg och säker vattenförsörjning. (VF)
- Levande sjöar och vattendrag, ett rikt djur och växtliv, god bebyggd miljö, myllrande våtmarker, begränsad klimatpåverkan och förutsättning att nå miljökvalitetsnormer. (Ö)

Åtgärderna syftar till att åtgärda de lokala miljöproblem som gör att vattenförekomsterna inte når miljökvalitetsnormerna, och genom detta bidra till att nå de nationella miljökvalitetsmålen. Här är det också viktigt att arbeta avrinningsområdesvis, då ett påvisat problem på en plats kan ha ursprung längre upp i vattensystemet.

De åtgärder kommunen har prioriterat redovisas i tabellen i avsnitt 6.2.2. Syftet med åtgärderna är att nå miljökvalitetsnormerna (MKN) och miljömålen samt för att uppfylla Vattenmyndighetens åtgärd 1: *Förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande*. Åtgärderna planeras att påbörjas under perioden 2024–2028.

Nämnderna och bolagsstyrelsen har det formella ansvaret för åtgärderna medan förvaltningarna bedöms ha förutsättning för att genomföra dem. Under det interna arbetet med att ta fram förslaget till *Plan för yt- och grundvatten* har det bedömts vara viktigt att så långt som möjligt precisera den instans som genomför åtgärderna. Därav pekas respektive förvaltning/bolag och område/avdelning som är ansvarig för respektive åtgärd ut i Mål- och åtgärdsplanen. I respektive verksamhets lokala verksamhetsplan behöver förtydligande göras kring vilken enhet som ansvarar för åtgärden samt prioritering och budgetering av åtgärderna.

Förklaring till ansvarsförkortningar:

KS – Kommunstyrelsen

KLK – Kommunledningskontoret

FoM – Fastighets- och miljöavdelningen

Säk – Ledningsstaben, Säkerhet

SBF – Samhällsbyggnadsförvaltningen

SU: Stadsutveckling

MB: Miljö och bygg

Stm: Stadsmiljö

Rtj: Räddningstjänsten

KFF – Kultur och fritidsförvaltningen

AoF: Arenor och friluftsliv

EaKf – Eskilstuna Kommunföretag AB

EEM – Eskilstuna Energi och Miljö AB

Kfast – Eskilstuna Kommunfastigheter AB

I åtgärdsplanen står huvudansvarig först och *medansvarig med kursiv text*.

6.2.1 Åtgärder som Vattenmyndigheten har ålagt kommunerna att genomföra

6.2.1.1 Åtgärder som behöver vidtas av centrala myndigheter, länsstyrelser, regioner och kommuner

Åtgärd, numrering enligt Vattenmyndighetens Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027	Ansvar	Startår	Förtydligande vad åtgärden innebär för Eskilstuna kommun	Finansiering
Åtgärd 1. Rapportering.			Avsnitt 2.1 Åtgärd 1 i VM ÅP riktad till myndigheter och kommuner.	
Kommunen ska årligen rapportera till Vattenmyndigheten vilka åtgärder som genomförts under föregående kalenderår i syfte att säkerställa att miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten inom myndighetens eller kommunens verksamhetsområde ska kunna följas. Utvecklingen av rapporteringen görs i samverkan med vattenmyndigheterna i samverkan.	KS	Årligen from 2023	<i>Vattenmyndighetens åtgärdsprogram säger att:</i> Rapporteringen av åtgärder för Vattenmyndighetens åtgärdsprogram möjliggör en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av åtgärdernas effekt i relation till de miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten som ska kunna följas. Vattenmyndigheterna i samverkan kommer att utveckla former och format för rapporteringen. Åtterrapporeringen berör samtliga åtgärder och utgör även underlag för rapportering till Europeiska kommissionen om Sveriges genomförande av vattendirektivet t (2000/60/EG). Åtterrapporeringen kan även bidra till miljömålsrapporteringen och rapporteringen av Agenda 2030. <i>Utifrån detta bedömer Eskilstuna att:</i> Åtgärden tas bland annat omhand i Plan för yt- och grundvatten i och med den årliga uppföljningen av Mål- och åtgärdsplanen.	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.

6.2.1.2 Åtgärder riktade till kommunerna enligt Vattenmyndighetens åtgärdsprogram

I vattenmyndighetens Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027 för Norra Östersjöns vattendistrikt redovisas de åtgärder som Vattenmyndigheten ålägger myndigheter och kommunerna att genomföra⁸. I tabellen nedan redovisas de åtgärder som är riktade till kommunerna och ett förtydligande om vad respektive åtgärd innebär för Eskilstuna kommun.

Åtgärd, numrering enligt Vattenmyndighetens Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027	Ansvar	Startår	Förtydligande vad åtgärden innebär för Eskilstuna kommun	Finansiering
Åtgärd 1: Förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande.	Ansvar	Startår	Avsnitt 2.18 Åtgärd 1 i VM ÅP, riktad till kommunerna.	Finansiering
Kommunen ska genomföra en förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande med fokus på de yt- och grundvattenförekomster där det behövs åtgärder för att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas. Planeringen ska bedrivas i samverkan med berörda utifrån ett avrinningsområdesperspektiv. Den förvaltningsövergripande planeringen ska säkerställa att miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten beaktas i alla tillämpliga delar av kommunens verksamhet.	KS <i>KLK - FoM</i>	Årligen 2024-	<i>Vattenmyndighetens åtgärdsprogram säger att:</i> Planeringen behöver inte nödvändighetvis resultera i ett nytt planeringsdokument, utan snarare i en ny eller förändrad process inom den ordinarie verksamheten. Behovet kan även variera rörande omfattning och detaljeringsgrad. Som stöd för genomförande av denna åtgärd kommer Vattenmyndigheten att tillgängliggöra ett avrinningsområdesindelade underlag baserat på miljökvalitetsnormerna i VISS och dess underliggande bedömningar. Utöver detta underlag kan kommunen behöva nyttja annan kompletterande information i sitt genomförande av åtgärden. Det förvaltningsövergripande arbetet ska verka för att prövning, tillsyn, planering, övervakning, samhällsutveckling och åtgärdsprogram genomförande årligen samordnas förvaltningsövergripande. I de fall avrinningsområdet berör flera kommuner kan det vara nödvändigt att starta mellankommunala samarbeten för att driva arbetet framåt. Kommunen bör därför genomföra samverkan och se över var synergieffekter av åtgärder kan finnas.	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.

⁸ [Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 Norra Östersjöns vattendistrikt \(vattenmyndigheterna.se\)](#)

Åtgärd 1: Förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande.	Ansvar	Startår	Avsnitt 2.18 Åtgärd 1 i VM ÅP, riktad till kommunerna.	Finansiering
<p>I följande verksamheter och planer, samt i andra tillämpbara områden, där kommunen har ansvar och mandat ska planeringen tillgodose att miljökvalitetsnormerna uppnås:</p> <p>a. tillsynsplan och behovsutredning för miljöfarlig verksamhet som inkluderar små avlopp, vattenskyddsområden, förorenade områden, jordbruk,</p> <p>b. översikts- och detaljplaner, och</p> <p>c. dricksvatten, spillvatten och dagvatten (VA-plan).</p>	<p>a) SBF-MB</p> <p>b) SBF-SU</p> <p>c) KS KLK - FoM (EEM), (SBF- MB,SU, Stm)</p>		<p><i>Utifrån detta bedömer Eskilstuna att:</i></p> <p>Genom att upprätta en kommunkoncerngemensam Mål- och åtgärdsplan (avsnitt 6.2.1 och 6.2.2) bedömer kommunen att åtgärd 1 gällande förvaltningsövergripande planering uppfylls.</p> <p>a) Tillsynsplanen ska prioriteras utifrån MKN och där det föreligger en risk för att en norm inte kan nås. Tillsynsplanen styrs även av andra regelverk men MKN för vatten ska vara en del i prioriteringsgrunden.</p> <p>b) I planer och beslut som rör vattenanvändning ska MKN beaktas utifrån miljöbalken och PBL och därmed uppnå mål i vattendirektivet. Påverkan på vattenförekomster ska tydligt beskrivas och bedömning av hur planen kan genomföras utan att äventyra MKN ska göras.</p> <p>c) Befintliga planer (enligt Figur 1) ska hållas aktuella. MKN ska vara styrande i planer och beslut samt tillsyn och prövning.</p>	<p>Inom budgetram - del av ordinarie arbete.</p>

Åtgärd 1: Förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande.	Ansvar	Startår	Avsnitt 2.18 Åtgärd 1 i VM ÅP, riktad till kommunerna.	Finansiering
<p>Den förvaltningsövergripande planeringen ska dessutom innefatta:</p> <p>d. en plan för vattenanvändning i ett förändrat klimat med utgångspunkt i den regionala vattenförsörjningsplanen och</p> <p>e. en plan för samverkan med berörda kommuner inom kommunens av- och tillrinningsområden.</p> <p>Åtgärden är ny i åtgärdsprogram 2022–2027. Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande och sedan genomföras löpande.</p>	<p>d) KS KLK – FoM SBF-SU</p> <p>e) KS KLK-FoM</p>		<p>d) Planeringsunderlag från regionala vattenförsörjningsplanen ska tas med i fysisk planering och planering av långsiktig vattenförsörjning. Syftet är att säkra vattentillgången i ett generationsperspektiv. Dagvatten ska hanteras som en resurs vid planläggning. En plan för att långsiktigt minska vattenförbrukningen bör tas fram. Dagvatten ska i lämpliga fall kunna användas som släckvatten (brandvatten) och verksamhetsvatten (processvatten). Återanvändning av vatten på fastighetsmark bör underlättas där det är möjligt för verksamheten att ta hand om det. Handläggargstöd med rutin för hur vatten ska tillvaratas behöver utvecklas för olika delar av fysisk planering (DP FÖP ÖP).</p> <p>e) Kommunen ska vara medlem i vattenvårdsförbund eller vattenråd där avrinningsområdet ligger inom kommunens gränser.</p> <p>För närvarande är kommunen medlem i vattenvårdsförbund för Hjälmaren och Mälaren, Räckstaåns vattenråd, samt det mellankommunala samarbetet Fyra Mälärstäder.</p>	<p>Inom budgetram - del av ordinarie arbete.</p>

Åtgärd 2: Miljötillsyn och prövning	Ansvar	Startår	Avsnitt 2.18 <i>Åtgärd 2 i VM ÅP riktad till kommunerna.</i>	Finansiering
<p>Kommunen ska särskilt prioritera sin tillsyn av</p> <p>a. miljöfarliga verksamheter enligt miljöbalk (1998:808) (MB) 9 kap.</p> <p>b. förorenade områden enligt MB 10 kap.</p> <p>c. jordbruk och annan verksamhet enligt MB 12 kap.</p>	<p>SBN</p> <p>SBF</p> <p>MB</p>	<p>Tillsyn sker löpande</p>	<p><i>Vattenmyndighetens åtgärdsprogram säger att:</i></p> <p>Inom ramen för sina egna tillståndsprövningar och i samband med deltagande som remissinstanser i mål och ärenden enligt miljöbalk (1998:808) (MB) föreslår kommunerna krav på skyddsåtgärder och försiktighetsmått som behövs för att miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ska kunna följas.</p> <p>Tillsyn av miljöfarliga verksamheter behöver bedrivas mer riktad och prioriterat än idag för att följa upp och säkerställa att det vid de verksamheter som påverkar yt- och grundvatten genomförs åtgärder som behövs för att följa miljökvalitetsnormerna för vatten. Vattenmyndigheten bedömer särskilt att kommunerna i större utsträckning än hittills behöver genomföra tillsyn, utifrån en tillsynsplanering som utgår från ett avrinningsområdesperspektiv.</p> <p>Miljöfarliga verksamheter som pekas ut som betydande påverkanskällor i distriktet är bland annat: industrier, deponier, fritidsbåtshamnar/båtuppläggningsplatser och avloppsreningsverk.</p>	<p>Inom budgetram - del av ordinarie arbete.</p>

Åtgärd 2: Miljötillsyn och prövning	Ansvar	Startår	Avsnitt 2.18 Åtgärd 2 i VM AP riktad till kommunerna.	Finansiering
<p>Detta innebär att kommunerna ska:</p> <ul style="list-style-type: none"> • i sin tillsynsplanering, prioritera tillsyn av verksamheter som bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten inte följs eller riskerar att inte följas. • i sin tillsyn av verksamheter, ställa de krav som behövs där det finns en risk att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten inte kan följas på grund av påverkan från den aktuella verksamheten. • i sin tillsyn av förorenade områden, särskilt prioritera och ställa krav på utredningar och åtgärder, så att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten kan följas. <p>Kommunen ska därefter följa upp och säkerställa att det vid de verksamheter som påverkar vattenkvaliteten genomförs de åtgärder som behövs för att följa miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten.</p> <p>Om det uppstår behov av att genomföra omprövningar av tillstånd eller villkor eller återkallelser av tillstånd för att få nödvändiga åtgärder till stånd, ska kommunerna ta initiativ till att sådana administrativa åtgärder genomförs.</p>	<p>MB</p> <p>MB</p> <p>EEM</p>	<p>2024</p> <p>2024</p>	<p><i>Utifrån detta bedömer Eskilstuna att:</i></p> <p>Tillsyn utgör en viktig del för att genomföra åtgärden. Den lokala kopplingen till MKN är dock otvetydig i nuläget.</p> <p>Ska vi kunna använda statusklassningar och MKN för vatten för att prioritera tillsynen är det viktigt med underlag i form av lokal kunskap i form av belastningsberäkningar och föroreningar i vattendrag, det finns inte lokalt i dagsläget och därför blir det svårt att ha det som prioriteringsunderlag. Underlag gällande MKN för vattenförekomsterna finns i VISS, men det är inte heltäckande. Som det ser ut idag kan vi inte ha statusklassningar för vattenförekomster helt och fullt som prioriteringsgrund då underlaget behöver kompletteras. I nuläget bör vi prioritera de ytvatten som har ett stort förbättringsbehov enligt VISS och som ligger högt upp i systemet (se avsnitt 6.2.4, tabell 2). När det gäller grundvatten behöver vi få mer kunskap kring det och komplettera underlaget.</p> <ul style="list-style-type: none"> • En utredning för hur MKN ska kunna användas i tillsyn bör genomföras och ett stöd för handläggare för hur MKN ska beaktas bör tas fram. Åtgärden kräver samarbete med rådgivande myndigheter. • Systematiskt uppströmsarbete för att kartlägga kvaliteten på spillvatten planeras genomföras gemensamt av EEM och SBF (Miljö). 	<p>Inom budgetram - del av ordinarie arbete.</p>

Åtgärd 2: Miljötillsyn och prövning	Ansvar	Startår	Avsnitt 2.18 Åtgärd 2 i VM ÅP riktad till kommunerna.	Finansiering
<p>Åtgärden ska genomföras med stöd av den förvaltningsövergripande vattenplanering som ska utarbetas enligt Kommunernas åtgärd 1.</p> <p>Åtgärden ska när så är motiverat genomföras i samverkan med andra kommuner inom samma avrinningsområde respektive tillrinningsområde för grundvatten.</p> <p>Åtgärden är av löpande karaktär och är en revidering från Åtgärdsprogram 2016–2021. Åtgärden ska därför påbörjas omgående och genomföras löpande.</p>				Inom budgetram - del av ordinarie arbete.
Åtgärd 3: Dricksvattenskydd	Ansvar	Startår	Avsnitt 2.18 Åtgärd 3 i VM ÅP riktad till kommunerna.	Finansiering
Kommunen ska säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen.	KS	Pågår	<p><i>Vattenmyndighetens åtgärdsprogram säger att:</i></p> <p>Åtgärdsprogrammet ska enligt vattenförvaltningsförordningen (2004:660) 6 kap. 15 § innehålla åtgärder för inrättande av vattenskyddsområden eller åtgärder för att på annat sätt skydda dricksvatten. Även vattendirektivet (2000/60/EG), artikel 7:3, säger att erforderligt skydd måste säkerställas för vattentäkter som uppfyller vissa kriterier. För att långsiktigt säkerställa dricksvattenförsörjningen behöver kommunerna arbeta med dricksvattenskydd inom flera av sina ansvarsområden.</p> <p>Kommunernas åtgärder för skydd av dricksvatten är nödvändiga för att förhindra försämring av status i yt- och grundvattenförekomster som används för dricksvattenförsörjning. Åtgärderna förväntas leda till att kunna förebygga påverkan och åtgärda existerande problem så att MKN följs.</p>	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.

Åtgärd 3: Dricksvattenskydd	Ansvar	Startår	Avsnitt 2.18 Åtgärd 3 i VM AP riktad till kommunerna.	Finansiering
<p>Kommunen behöver särskilt:</p> <p>a. anordna erforderligt skydd för allmänna och enskilda dricksvattentäkter, exempelvis i form av vattenskyddsområde, för vattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller där vattentäktens uttag är mer än 10 m³ / dygn.</p> <p>b. göra en översyn av vattenskyddsområden som inrättats före införandet av miljöbalk (1998:808) (MB) och där behov finns revidera skyddsområdets avgränsningar och tillhörande föreskrifter så att tillräckligt skydd uppnås.</p> <p>c. bedriva systematisk och regelbunden tillsyn över vattenskyddsområden.</p> <p>d. utöva tillsyn över de vattentäkter som kommunen har föreskrivit tillståndsplikt för enligt MB 9 kap. 10 §. Åtgärden ska genomföras i samarbete med Länsstyrelserna.</p> <p>Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.</p>	<p>a) Allmän: EEM Enskilda: SBF-MB</p> <p>b) EEM</p> <p>c) MB</p> <p>d) MB</p>	<p>a) pågår</p> <p>b) pågår</p> <p>c) 2024</p> <p>d) -</p>	<p><i>Utifrån detta bedömer Eskilstuna att:</i></p> <p>a) För allmänna vattentäkter har EEM en beslutad prioriteringsordning över vilka vattentäkter där föreskrifterna för vattenskyddsområdet behöver revideras samt för vilka nya vattenskyddsområden som behöver tas fram, tabell 3. EEM står som sökande för vattenskyddsområden och kommunstyrelsen är ansvarig myndighet vid beslut om nya och reviderade vattenskyddsområden.</p> <p>För enskilda vattentäkter som försörjer mer än 50 personer eller de med ett uttag som är större än 10 m³ (50/10) säkerställs skyddet genom tillsyn. I vissa fall krävs även lokala föreskrifter. Dessa vattentäkter ska vara registrerade hos miljökontoret och kan även omfattas av krav på egenkontroll. Enskilda vattentäkter för allmän användning (café, restaurang eller motsvarande) ska följa livsmedelsverkets föreskrifter⁹.</p> <p>b) Vattenskyddsområden som är upprättade, innan lag (1998:811) om införandet av miljöbalken, revideras enligt EEMs prioriteringsordning (se avsnitt 6.1.7, tabell 3).</p> <p>c) Tillsyn över vattenskyddsområden hanteras i tillsynsplanen och utifrån inkomna klagomål och ärenden.</p> <p>d) För närvarande behövs ingen åtgärd då Eskilstuna inte har några angivna områden för anmälnings eller tillståndspliktiga vattentäkter enligt miljöbalken 9.10.</p>	<p>Inom budgetram - del av ordinarie arbete.</p>

⁹ Livsmedelsverkets föreskrifter - <https://www.livsmedelsverket.se/om-oss/lagstiftning1/gallande-lagstiftning/slvfs-200130/>

Åtgärd 4: Fysisk planering enligt plan- och bygglagen	Ansvar	Startår	Avsnitt 2.18 <i>Åtgärd 4 i VM ÅP riktad till kommunerna.</i>	Finansiering
<p>Kommunen ska genomföra översikts- och detaljplanering samt prövning och tillsyn enligt plan- och bygglag (2010:900) (PBL), på ett sådant sätt att det bidrar till att miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ska kunna följas.</p> <p>Kommunen ska särskilt:</p> <p>a. säkerställa att miljökvalitetsnormerna för vatten, utifrån aktuellt planeringsunderlag, från bland annat Vatteninformationssystem Sverige (VISS), beaktas vid fysisk planering och andra ärenden, som regleras i PBL,</p>	<p>SBN SBF</p> <p>a) SBF SU, MB</p>	<p>Pågår</p> <p>2024</p>	<p><i>Vattenmyndighetens åtgärdsprogram säger att:</i></p> <p>Planläggning av mark och vatten hör enligt (plan- och bygglag (2010:900) (PBL)) till kommunernas ansvarsområde. Planmonopolet innebär i korthet att kommunen har rätt att planera och prioritera användningen av mark och vatten inom kommunens geografiska område. Med detta följer ansvaret att i en översiktsplan ange övergripande strategier och riktlinjer för kommande planering, lovgivning och tillståndsprövning. En viktig del i översiktsplaneringen är att redovisa vatten som en resurs och tydliggöra att MKN är bindande genom föreskrifter.</p> <p>MKN förutsetts därför utgöra en grund för all planering som sker i kommunen.</p> <p>I detaljplaneskedet behöver kommunerna visa att en betydande påverkan på vattenförekomster inte riskeras vid genomförande av en detaljplan, så att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.</p> <p><i>Utifrån detta bedömer Eskilstuna att:</i></p> <p>Underlag för beslut vid fysisk planering ska redogöra för MKN för berörda yt- och grundvattenförekomster och visa hur genomförandet kan ske utan att normen äventyras. Vattenkartan ska användas som ett stöd.</p> <p>a) Ett stöd med tydlig rutin och checklista för hur miljökvalitetsnormerna ska beaktas i kommunens arbete med fysisk planering tas fram. Syftet med stödet är att säkerställa att de avtal som upprättas med externa aktörer i exploateringsprocessen blir tydliga avseende gällande krav enligt kommunens dagvattenpolicy.</p>	<p>Inom budgetram - del av ordinarie arbete.</p>

Åtgärd 4: Fysisk planering enligt plan- och bygglagen	Ansvar	Startår	Avsnitt 2.18 Åtgärd 4 i VM ÅP riktad till kommunerna.	Finansiering
<p>b. tillgodose att översiktsplanen tar hänsyn till och samordnas med aktuella planeringsunderlag, bland annat regionala vattenförsörjningsplaner, på ett sådant sätt att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas.</p> <p>Åtgärden behöver genomföras i samverkan med den länsstyrelse som har tillsynsansvar och berörda kommuner inom avrinningsområdet samt berörd region i de fall kommunen är inom ett område som omfattas av regional fysisk planering.</p> <p>Åtgärden är av löpande karaktär och är en revidering från Åtgärdsprogram 2016–2021.</p> <p>Åtgärden ska därför påbörjas omgående och genomföras löpande.</p>	<p>b) KS KLK - FöM (SBF-SU)</p>	2024	<p>b) När översiktsplanen revideras ska relevanta underlag i vattenförvaltningen tas med så att lokala, regionala och nationella prioriteringar redovisa tydligt. En Planeringsstrategi ska vara klar under 2024, därefter kan det bli aktuellt att revidera ÖP.</p> <p>När den regionala vattenförsörjningsplanen har beslutats av länsstyrelsen (under framtagande nu) inarbetas relevanta delar i nästa revidering av översiktsplanen.</p>	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.
Åtgärd 5: VA-plan inklusive dagvatten	Ansvar	Startår	Avsnitt 2.18 Åtgärd 5 i VM ÅP riktad till kommunerna.	Finansiering
<p>Kommunen ska upprätta eller revidera plan för dricksvatten, spillvatten och dagvatten (VA-plan) och genomföra åtgärder i enlighet med planen så att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ska kunna följas.</p> <p>Samverkan ska ske med berörd länsstyrelse.</p>	<p>KS KLK - FöM</p>	2024	<p><i>Vattenmyndighetens åtgärdsprogram säger att:</i></p> <p>Sammanhållande planer för dricksvatten, spillvatten och dagvatten (även kallade VA-planer) fungerar som bra underlag i samordningen av hur miljö kvalitetsnormerna för vatten ska följas i kommunal planläggning, exempelvis i översiktsplaneringen.</p>	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.

Åtgärd 5: VA-plan inklusive dagvatten	Ansvar	Startår	Avsnitt 2.18 Åtgärd 5 i VM AP riktad till kommunerna.	Finansiering
<p>Åtgärden är av löpande karaktär och är en revidering från Åtgärdsprogram 2016–2021.</p> <p>Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras löpande</p>			<p><i>Utifrån detta bedömer Eskilstuna att:</i></p> <p>Kommunen har aktuella planer för VA och dagvatten, de ska genomföras och revideras vid behov.</p> <p>VA-plan (KSKF 2019:352, 2020-06-17) och DV-plan (KSKF/2018:284, 2020-10-22) ska genomföras. VA-plan har hittills delvis följts med tidsförskjutningar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • En komplettering behövs för att visa att VA-planen är förenlig med gällande MKN. En analys genomförs av belastningen av kväve och fosfor före och efter sanering av enskilda avlopp på avrinningsområden inklusive effekten av utbyggnad av VA-områden <p>En analys av vilka av kommunens yt- och grundvattenförekomster som riskerar att inte nå MKN, avseende kväve och fosforbelastning, utifrån att en VA-utbyggnad och sanering av enskilda avlopp genomförts.</p> <p>Syftet med analysen är att bedöma var en sanering av enskilda avlopp är mest prioriterat och för att kunna bedöma effekten av VA-utbyggnaden på vattenförekomsternas möjlighet att nå MKN. Av analysen bör det framgå vilka områden som bör anslutas till kommunalt VA alternativt kan ha enskilda lösningar.</p> <p>Den 1 januari 2023 förändrades lagen om allmänna vattentjänster (2006:412). Kommunen ska ha en aktuell vattentjänstplan. En vattentjänstplan ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses samt kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. Vattentjänstplanen ska också ta hänsyn till de enskilda VA-lösningarna. Den befintliga VA-planen kommer att ersättas av Vattentjänstplanen som ska vara klar under 2024.</p>	<p>Inom budgetram - del av ordinarie arbete.</p>

Åtgärd 6: Dioxiner från småskalig förbränning	Ansvar	Startår	Avsnitt 2.18 <i>Åtgärd 6 i VM ÅP riktad till kommunerna.</i>	Finansiering
<p>Kommunen ska verka för att minska utsläppen av dioxiner och dioxinlika föreningar från småskalig förbränning.</p> <p>Åtgärden ska genomföras i samverkan med Naturvårdsverket, Energimyndigheten och länsstyrelserna.</p> <p>Åtgärden ska genomföras så att den bidrar till att de åtgärder vidtas som behövs för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.</p> <p>Åtgärden är av löpande karaktär och är en revidering från kompletterande Åtgärdsprogram 2018–2021. Åtgärden ska därför påbörjas omgående och genomföras löpande.</p>	<p>SBN</p> <p>SBF</p> <p>R/j</p> <p>MB</p>	<p>2024</p>	<p><i>Vattenmyndighetens åtgärdsprogram säger att:</i></p> <p>Dioxiner bildas oavsiktligt vid förbränning och sprids via luften ut till mark- och vattenmiljön. Eftersom de är mycket svåra att bryta ner finns de kvar länge i miljön. Dioxiner och dioxinlika föreningar är definierade som prioriterade farliga ämnen (HVMFS 2019:25), där utsläpp ska upphöra eller stegvis elimineras.</p> <p>Dioxiner är persistenta och kan spridas långväga via luften, varför det kan behövas åtgärder även där det inte finns utpekade lokala problem med dioxiner.</p> <p><i>Utifrån detta bedömer Eskilstuna att:</i></p> <p>Syftet med åtgärden är att minska andelen förbränning i omoderna pannor och sprida kunskap om hur man eldar på rätt sätt för att minska spridning av dioxiner och andra skadliga ämnen som kommer från rökgaser. Åtgärden genomförs lämpligtvis genom tillsyn vid sotning och kontroll av eldstäder. Öka andelen trädgårdsavfall som samlas till återvinningscentralen och minska andelen som bränns i trädgårdar. Även verksamheter med mindre gårdspannor som inte är anmälningspliktiga bör få regelbunden tillsyn för att motverka felaktig förbränning som orsakar utsläpp av dioxiner.</p> <p>Genomförs via tillsynsplanen och informationskampanj om förbränning till hushåll och verksamhetsutövare med pannor.</p>	<p>Inom budgetram - del av ordinarie arbete.</p>

6.2.2 Åtgärder som kommunen har prioriterat.

Urval utifrån övergripande problem i vattenförekomsterna samt vattenförsörjning och risk för översvämning.

I denna del av Mål- och åtgärdsplanen redovisas de åtgärder som kommunen har prioriterat att påbörja under perioden 2024–2028 med syfte att nå miljökvalitetsnormerna och miljömålen. Åtgärderna är grupperade efter miljöproblemen övergödning (ÖG), miljögifter (MG), vandringshinder (VH), översvämning (ÖS), vattenförsörjning (VF) samt övriga vattenvårdsåtgärder (Ö) för att nå kommunens miljömål och miljökvalitetsnormerna.

Åtgärder	Ansvar	Startår	Kommentar/åtgärd	Finansiering
Övergödning (ÖG) Mål: Minska belastningen av kväve och fosfor för att nå MKN för ekologisk status.	Ansvar	Startår	Kommentar/åtgärd	Finansiering
ÖG1. Påverkan på vattenförekomster från överbelastning på ledningsnät och utsläpp från avloppsreningsverk utreds med avseende på näringsbelastning. En åtgärdsplan med kostnadseffektiva åtgärder tas fram för att få en kostnadseffektiv minskning av näringsbelastning.	EEM	2024	Avloppsreningsverken har i sina miljötillstånd krav att förhålla sig till avseende utsläpp av näringsämnen. För Ekeby reningsverk finns utöver haltkrav även krav på total mängd som får släppas ut till recipient per år. I och med detta så finns en strategisk plan för att ständigt förbättra reningen så att mängdkraven kan hållas även då belastningen av näringsämnen till reningsverket ökar med ökande befolkning. Avseende utsläpp av näringsämnen från ledningsnätet så finns en reinvesteringsplan som uppdateras årligen och där prioriterade områden identifieras för förnyelse av ledningsnätet.	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.
ÖG2. Kommunen ska verka för att arrendatorerna arbetar för att minska läckage av näringsämnen. I arrendeavtalen ange att arrendatorn ska bruka arrendestället på ett sådant sätt att all jordbruksmark berättigar stödersättning i enlighet med Jordbruksverket och andra myndigheters krav. Inför tecknande av nya arrenden kontakter kommunen myndigheter för att säkerställa att arrendatorn har förmåga att driva ett miljömässigt hållbart lantbruk.	KS KLK FoM	2024	På kommunalt ägd jordbruksmark ska god hänsyn tas för att minska risken för näringsläckage. Vid tecknande av nya arrenden ska kommunen kontakta de myndigheter som utför tillsyn på lantbruk för att säkerställa arrendatorns lämplighet att arrendera kommunens mark, detta ska föras in i rutinen för tecknande av nya arrenden. I arrendeavtalen ska det anges att arrendatorn ska bruka marken så att de uppfyller myndigheternas krav för jordbrukarstöd. Kommunen ska uppmuntra arrendatorn att genomföra markkartering för att korrekt gödsling ska ske för minskat näringsläckage.	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.

<i>Åtgärder: Övergödning (ÖG)</i>	<i>Ansvar</i>	<i>Startår</i>	<i>Kommentar/åtgärd</i>	<i>Finansiering</i>
ÖG3. Bedriva avrinningsområdesvis tillsyn avseende djurhållande gårdar, hästgårdar och växtodlare (berör även miljögifter) och vid behov förelägga om åtgärder.	SBN SBF MB	2024	I den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken som Naturvårdsverket beslutat om framgår det tydligt att val av tillsynsobjekt ska utgå från en riskbedömning där verksamhetens möjliga påverkan på vattenförekomsten ska ha företräde, oavsett inriktning på jordbruksverksamheten (djurhållande verksamhet/växtodlingsgård). Tillsynsmyndigheterna prioriterar tillsyn av jordbruksverksamheter och hästgårdar som ligger utmed vattenförekomster där miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten inte uppnås idag.	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.
ÖG4. Informationskampanj till bl.a. jordbrukare och markägare för att öka kunskapen och skapa dialog med lantbruket om hållbart jordbruk med hänsyn till risk för läckage av näringsämnen och bekämpningsmedel.	SBN SBF MB	2024	Inom ramen för jordbrukstillsynen samtidigt jobba med information och rådgivning. Detta kan lämpligen utföras inför att det ska genomföras tillsyn inom ett avrinningsområde.	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.
ÖG5. Fortsätta arbetet med att kartlägga och åtgärda små avloppsanläggningar som inte uppfyller miljöbalkens krav. Arbetet strävar efter att följa den åtgärdstakt om 5 % per år som rekommenderas av HAV.	SBN SBF MB	Pågår	Åtgärder för att minska påverkan från små avlopp. Anläggningarna ska uppfylla kraven i miljöbalken. Utgår från HAVs vägledning. Tas omhand i tillsynsplan och behovsutredning.	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.
ÖG6. Se över en mottagningsstation för gråvatten och toalettömning från husbilar och husvagnar med placering i Sundbyholm.	KFN KFF KLK (SBF-SU)	2025	Se över kommunens möjligheter att anlägga fler mottagningsplatser för tömning. Den 1 maj 2023 tog kommunerna över tillsynen av att fritidsbåtshamnar kan ta emot det avfall som båtägare behöver lämna. Hamnen kan tvingas betala en sanktionsavgift om den inte har en avfallshanteringsplan som uppfyller kraven. KFF bedömer att 2 tömningsstationer för båtar är tillräckligt, en i Torshälla hamn och en i Sundbyholms gästhamn.	Inom budgetram - del av ordinarie arbete, se över möjligheten att söka externa medel.

Åtgärder: Övergödning (ÖG)	Ansvar	Startår	Kommentar/åtgärd	Finansiering
ÖG7. Gårdsvisa vattenvårdsplaner tas fram för de kommunala ridskolorna utifrån den aktuella platsen (kommunägd mark).	KS KLK – FoM <i>(KFF), (Kfast)</i>	2025	<p>För att kunna nå miljömålen ”Ingen övergödning” och miljö kvalitetsnormerna behövs det åtgärder för att minska näringsbelastningen på de vatten som inte når MKN. Vattenmyndigheterna har föreslagit vilka åtgärder som kan vara lämpliga och de finns i databasen VattenInformationsSystem Sverige (VISS).</p> <p>En förstudie kring en sammanslagning av Vilsta ridskola och Ekeby ridskola pågår. Om den resulterar i att kommunen ska satsa på en sammanslagning så ska en gårdsvis vattenvårdsplan göras. (Om en sammanslagning inte sker utarbetas gårdsvisa vattenplaner för respektive ridskola).</p> <p>En arbetsmetod för att ta fram en vattenvårdsplan för jordbruk inom ett avrinningsområde finns framtaget genom LIFE IP Rich Waters.</p>	Ca 60 000 – 200 000 kr (beroende på hur många det blir). Genomförs om ekonomin tillåter.
ÖG8. Planera och genomföra regelbunden provtagning i Ramsundsån, Binån, Tandlaån och Eskilstunaån (vid Gasverksbron, Torshälla och Vilsta) med syfte att analysera vad som kommer ut i Eskilstunaån från olika jordbruksområden och för att jämföra med tidigare provtagning.	SBN SBF MB	Pågår	<p>En regelbunden provtagning enligt gällande provtagningsprogram (infoga referens) pågår sedan 1990-talet. Provtagningen sker i 3 års intervall. Provtagningsperioden är 3 år med 6 provtagningsfällen per år. Sedan pausas provtagningen enligt gällande provtagningsprogram under 3 år för att sedan återupptas.</p> <p>Efter det att åtgärd Ö10 har genomförts sker en utvärdering av denna åtgärd avseende omfattning och periodicitet av provtagningen.</p>	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.
ÖG9. Medfinansiering av lokal åtgärdssamordning Tandlaån - åtgärdsförbättring befintliga åtgärder.	KLK FoM	Pågår 2023- 2025	Hjälmarens Vattenvårdsförbund driver LOVA-projekt: Lokal åtgärdssamordning Tandlaån (KSKE/2023:115) som syftar till att minska övergödningen i Hjälmarens. Projektet bygger vidare på tidigare arbete, EU LIFE-projekt Tandlaån år 1996–2000 (finns i pappersarkivet), och ett antal dammar planeras genom projektet att restaureras och tillika ska nya skötselåtaganden fastställas.	Beviljade LOVA- medel 2023-03-10 genom HJVVF. Medfinansiering 210 000 kr för 2,5 år.

Miljögifter (MG) Mål: Minska belastningen av miljögifter för att nå MKN för ekologisk och kemisk status.	Ansvar	Startår	Kommentar/åtgärd	Finansiering
MG1. Utred nyttan och möjligheten till förstärkt rening av läkemedelsrester vid Ekeby avloppsreningsverk.	EEM	2024	<p>Enligt miljötillstånd för Ekeby reningsverk har en utredning lämnats in till miljöprövningsdelegationen under år 2022. I denna har de tekniska möjligheterna att införa avancerad rening av läkemedelsrester såväl som de miljömässiga och ekonomiska konsekvenserna av att införa en sådan rening utretts. Utredningen har föreslagit två alternativ till teknisk lösning.</p> <p>Dock har man också konstaterat att det är tveksamt om nyttan uppväger de negativa konsekvenserna, delvis med hänvisning till att Ekeby reningsverk också har en våtmark som redan idag bidrar till reduktion av läkemedelsrester.</p> <p>Ytterligare studier i recipienten rekommenderas för att samla mer data, EEM inväntar svar från tillsynsmyndigheten (Miljöprövningsdelegationen i Uppsala) över vilken omfattning som krävs.</p> <p>EU håller i dagsläget på med att besluta om nytt avloppsdirektiv. Innehållet i avloppsdirektivet avseende läkemedelsrening kommer att tydliggöra vilka verk som kommer att få krav på läkemedelsrening och inom vilken tidsperiod som detta ska vara utbyggt.</p>	<p>Investeringskostnader och tidplan för implementering får fastställas när avloppsdirektivet införlivats i svensk lagstiftning.</p> <p>Under perioden kommer kostnader uppkomma utifrån att fortsatta provtagningar och analyser att ske. Dessa ingår i driftbudget för avloppsreningsverken.</p>
MG2. Kartläggning av brandövningsplatser och släckplatser samt påbörja arbete med att utreda dessa platser.	SBN SBF Rtj	2024	<p>Syftet är att kartlägga platser med risk för PFAS kontaminering. Räddningstjänstens övningsplatser kartläggs. Deltidsstationerna har inga egna övningsplatser men det är inte otänkbart att skumutläggning skett i direkt anslutning till respektive station i Torshälla, Västermo, Ärla och Näshulta. Platserna behöver utredas för att kunna göra en bedömning av åtgärder. Under perioden 2020–2022 har det genomförts provtagningar som visar på PFAS-halter över riktvärdet i sörmländska vatten och fisk, rapporterna finns på Södermanlands länsstyrelses webbsida¹⁰.</p>	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.

¹⁰ PFAS-halter över riktvärdet i sörmländska vatten och fisk:

Åtgärder: Miljögifter (MG)	Ansvar	Startår	Kommentar/åtgärd	Finansiering
MG3. Tillsyn på småbåtshamnar med fokus giftfri miljö.	SBN SBF MB	Pågår	Syftet är att genom tillsyn få åtgärder genomförda, bland annat att minska utsläpp av biocider i samband med tvättning av båtar, utsläpp av mikroplaster i samband med mekanisk borttagning av färg, övergödning genom krav på tillgängliga och välfungerande anordningar för latrintömning. Minskade utsläpp syftar till att skydda djur, växtlighet och människor från negativ påverkan.	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.
Vandringshinder (VH) Mål: Fria vandringsvägar så att Eskilstunas vattendrag når god ekologisk status.	Ansvar	Startår	Kommentar/åtgärd	Finansiering
VH1. Förberedande åtgärder inför omprövningen av miljötillstånd för vattenkraft enligt den nationella planen (NAP) utförs så att omprövning sker på ett kostnadseffektivt sätt enligt tidsplan. Genomföra utredningar och ta fram underlag inför omprövningen.	KS KLK - FoM TSN SBN	Enligt tidsplan senast 2035.	Genomför nödvändiga åtgärder i tid för att ompröva kommunens anläggningar som är anmäla till NAP:en enligt tidsplan. Kommunen har redan gjort förstudier över fria vandringsvägar i Eskilstunaån (2014-12-11), fiskpassager vid Hyndevad (2020-12-02) och fiskpassage vid Skjulsta (2021-03-01). För att minska risken för översvämning kan kommunen behöva åtgärda Rosenforsdammen för att få en högre kapacitet tidigare än den nationella prövningen, då är det viktigt att ta med fria vandringsvägar i projekteringen.	Uppskattade kostnader finns i förstudierna. Externa medel behöver sökas.
VH2. Kartlägga och åtgärda små vandringshinder i Hjälmar- och Mälarmynnande vattendrag.	KS KLK - FoM	2025	Dessa ingår inte i den nationella planen (NAP). Åtgärden kan behöva utföras i samarbete med berörda kommuner, vattenvårdsförbund och vattenråd inom avrinningsområdena. Kommunen är med och medfinansierar vid statliga eller övriga stöd riktade till att åtgärda vandringshinder. Åtgärder kan vara utanför kommunalt ägda anläggningar med privat verksamhetsutövare som huvudman. Kommunen är medverkande i åtgärd LV07, fria vandringsvägar, för Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö 2022–2026.	Externa medel och medfinansiering inom budgetram - del av ordinarie arbete. Genomförs om ekonomin tillåter.

Översvämningar (ÖS) Mål: Undvika och begränsa negativa effekter vid kraftig nederbörd.	Ansvar	Startår	Kommentar/åtgärd	Finansiering
ÖS1. Ta fram en lokal åtgärdsplan med en konsekvensanalys för Eskilstunaån.	KLK - FoM (SBF - Stm)	2024	<p>I samband med den riskbedömning av Eskilstunaån (rapport "Eskilstunaån riskbedömning" daterad 2023-02-27, Ecoloop) som genomfördes under 2022 så gjordes även en grov flödesutredning av ån och möjliga åtgärder för att öka flödet.</p> <p>I denna har kapacitetsbegränsningar identifierats och kostnadsuppskattningar presenterats. Detta är dock gjort utifrån befintligt underlag och inga modelleringar eller mer avancerade beräkningar har genomförts.</p> <p>I ett nästa steg kan ett alternativ vara att titta i detalj på dessa utpekade dämmen i arbetet med hydrologin för att tydligare utreda kapacitet och kostnader för eventuella åtgärder.</p> <p>Önskvärt är även att få en klarare bild över mängden tillkommande vatten längs ån i vattendrag och dagvattenledningar samt konsekvenser nedströms.</p>	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.
ÖS2. Utred om nivån på Eskilstunaån är kritisk för funktionen av VA-nätet under skyfall (eller kraftigt regn). Vid de platser som identifieras som kritiska installeras nivåmätning och övervakning. Resultatet av mätningarna används som underlag för beslut om fortsatta åtgärder.	EEM	2024	Eventuellt komplettera skyfallssimulering med olika nivåer på Eskilstunaån, spillvattenstationer och risk för påverkan på kritiska samhällsfunktioner. Utredningen bör utgöra underlag för beredskapsplan för översvämning. EEM har en nivåmätare vid utsläppspunkten vid Ekeby. EEM behöver titta på om det finns bakflöden vid bräddpunkter.	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.
ÖS3. En beredskapsplan för översvämning tas fram. Den bör hantera både skyfall och översvämning till följd av höga flöden. Omfattande översvämning kan ske utan skyfall.	KS KLK Säk (FoM), (SBF)	2025	Kartlägga sårbara objekt som vägar, källare, elinstallationer och vattenledningar. Utred behovet av riskbedömningar och undersökningar för att motverka hot som kan uppkomma i samband med översvämning. Samordnas med kris och beredskap. Rapport framtagen, projektnummer ESKI2219 Eskilstunaån riskbedömning 2023-02-27.	Inom budgetram - del av ordinarie arbete. Undersöka möjligheten att söka bidrag från MSB.

Åtgärder: Översvämningar (ÖS)	Ansvar	Startår	Kommentar/åtgärd	Finansiering
ÖS4. Ta fram en skyfallsplan.	KS KLK - FoM	2024	Eskilstuna kommun har utfört en kommunövergripande skyfallskartering som ska användas som underlag i arbetet för att ta fram en skyfallsplan. Skyfallsplanen ska redovisa översvämningens risker och skyddsåtgärder i bebyggd miljö till följd av ett förändrat klimat; en konsekvensbedömning för hur planerad bebyggelse vid ett skyfall kan påverkas och påverka omgivningen; principiella ställningstaganden och en strategi för hur översvämningens risker ska hanteras i efterföljande planering. Skyfallskartering ska användas som ett bedömningsverktyg.	Inom budgetram - del av ordinarie arbete, budgeterat för år 2024.
ÖS5. En kartläggning genomförs av befintliga invallningar vid Eskilstunaån.	SBN SBF Stm, SU	2025	Utred behovet av riskbedömningar och undersökningar för att motverka hot som kan uppkomma i samband med översvämning. Samordnas med kris och beredskap. Det gäller sträckan mellan avloppsreningsverket och Torshälla.	Finns med i investeringsbudgeten.
Vattenförsörjning (VF) Mål: En trygg och säker vattenförsörjning.	Ansvar	Startår	Kommentar/åtgärd	Finansiering
VF1. En nödvattenplan för kommunen tas fram.	KLK - Säk	Pågår	En nödvattenplan ska tas fram och när den implementeras ska övningar genomföras med berörda verksamheter och organisationer. I en kritisk situation måste kommunens ledning ha beredskap för att kunna fatta beslut om prioriteringar för att de mest sårbara och samhällsviktiga verksamheterna ska få dricksvatten i ett tidigt skede.	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.
VF2. Färdigställa och implementera beredskapsplan för nödvattenförsörjning.	EEM	2024	En beredskapsplan för nödvattenförsörjning enligt livsmedelsverkets definition ska färdigställas och implementeras. De åtgärder som identifieras utförs. I en kritisk situation måste kommunens ledning ha beredskap för att kunna fatta beslut om prioriteringar för att de mest sårbara och samhällsviktiga verksamheterna ska få dricksvatten i ett tidigt skede.	Inom budgetram - del av ordinarie arbete, och delfinansiering från kommun.

Vattenförsörjning (VF)	Ansvar	Startår	Kommentar/åtgärd	Finansiering
VF3. Beslutat alternativ för reservvattenlösning genomförs enligt tidsplan.	EEM	2024-2030	Genomförandet av reservvattenlösningen är planerad till efter 2030. Nödvändiga förberedelser genomförs. Förstärkt behandling på Hyndevad vattenverk i kombination med nytt råvattenintag från Näshtulasjön genomförs innan 2030. Förbereda för nytt produktionsområde på Ryningsberg söder om Hyndevadsån pågår, planering för genomförande efter 2030.	Inriktningsbeslut om investering finns. Inkluderat i EEMs budget för Hyndevads vattenverk.
VF4. Värdefulla framtida yt- och grundvattentäkter identifieras och redovisas i översiktsplanen och i detaljplaner. Hänsyn tas i ett generationsperspektiv för att säkerställa framtida vattenförsörjning. Den regionala vattenförsörjningsplanen ska vägleda i utpekandet av områdena.	SBN SBF - SU	2024	När den regionala vattenförsörjningsplanen är klar ska relevanta delar redovisas i Eskilstunakartan, förslagsvis i vattenkartan (Ö3).	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.
VF5. Inventera uttag av ytvatten inom kommunen.	KS KLK - FoM	2027	Med tanke på den vattenbrist kommunen har upplevt under senare år och lägre vattennivåer i vissa sjöar och vattendrag, ser kommunen ett behov av att inventera de uttag av vatten som finns inom kommunen. Vattenuttag kräver beroende på omfattningen en anmälan eller ett tillstånd för vattenverksamhet (11 kap. miljöbalken). För de vattenuttag som identifieras kontrolleras om det finns tillstånd.	Projektbudget. Söka externa medel om möjligt, medfinansiering Inom budgetram - del av ordinarie arbete.
Övriga åtgärder för att nå miljö kvalitetsnormer och de nationella miljö kvalitetsmålen (Ö)	Ansvar	Startår	Kommentar/åtgärd	Finansiering
Mål: Levande sjöar och vattendrag, ett rikt djur och växtliv, god bebyggd miljö, myllrande våtmarker, begränsad klimatpåverkan och förutsättning att nå miljö kvalitetsnormer.				
Ö1. Kommunal åtgärdssamordning för samordning, genomförande och uppföljning av vattenvårdsåtgärder för att nå miljömålen och MKN.	KS KLK - FoM	2024	För att kunna genomföra åtgärder krävs det en åtgärdssamordnare. Syftet är att samordna och underlätta att åtgärder för att exempelvis minska belastningen av näringsämnen från jordbruksmark genomförs. Åtgärden kan genomföras med hjälp av statligt stöd och att kommunen då är medfinansier.	Heltid 4 år, total summa: Ca 4 000 000 kr.

Övriga åtgärder för att nå miljö kvalitetsnormer och de nationella miljö kvalitetsmålen (Ö)	Ansvar	Startår	Kommentar/åtgärd	Finansiering
Ö2. Nyskapa och återställa våtmarker.	KS KLK - FoM SBF-SU	2024	<p>Våtmarker fyller flera funktioner i landskapet. De renar vatten och skyddar mot både torka och översvämningar. Dessutom är de en av de mest artrika naturmiljöerna. Genom att återvåta torvmarker så minskar även utsläppen av växthusgaser, vilket gör det till en viktig åtgärd för Eskilstunas klimatarbete.</p> <p>Åtgärden gäller för både kommunalt ägd jord- och skogsmark inkl. naturreservat samt privat mark. Strategiska markköp för att kunna genomföra åtgärder kan vara aktuellt.</p> <p>Underlag finns för val av lämpliga platser för våtmarker i Eskilstuna, rapport WSP 2012-04-17.</p> <p>Som förebyggande åtgärd och skydd mot översvämningar etableras en våtmark/översilningsyta nära invallningen på östra sidan av Eskilstunaån och Torshälla.</p> <p>Ett exempel på en planerad åtgärd är att anlägga en våtmark vid Klippbergen (avsatta medel i 2026 års budget).</p>	<p>Inom budgetram - del av ordinarie arbete.</p> <p>Finns även möjlighet att söka externa medel (80-90%) och medfinansiering inom budgetram - del av ordinarie arbete.</p>
Ö3. Förutsättningarna för en central badplats i Eskilstunaån utreds.	SBN SBF-SU	Pågår	Syftet är att tillgängliggöra det vattennära läget för innevånarna.	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.
Ö4. Eskilstunakartans vattenkarta utvecklas kontinuerligt.	KS KLK - FoM	Kontinuerligt	<p>Syfte att förbättra planeringsunderlaget avseende vatten. Den ska förtydliga MKN, status och risker för vattenförekomsterna. Kartan ska utvecklas löpande med tillkommande nationellt, regionalt och lokalt planeringsunderlag. Relevanta delar av regionala vattenförsörjningsplanen ska arbetas in i vattenkartan.</p> <p>Vattenkartan ska utvecklas med länkar till VISS så att det ska kunna utgöra underlag i kommunens olika planer och beslut. Vattenmyndigheternas digitala åtgärdsunderlag är också aktuella att tillämpa. Kontakt med GIS krävs. Även se över möjlighet till en informationskanal på kommunens webbplats.</p>	Inom budgetram - del av ordinarie arbete.

Övriga åtgärder för att nå miljö kvalitetsnormer och de nationella miljö kvalitetsmålen (Ö)	Ansvar	Startår	Kommentar/åtgärd	Finansiering
Ö5. Ett gemensamt fiskevårdsområde för Eskilstunaån och Torshällaån bildas.	KS KLK - FoM	2025	Syftet är att förvalta och reglera fisket i Eskilstunaån. Fiskerättsutredning är klar, den ligger till grund för den fortsatta processen.	Externa medel och medfinansiering inom budgetram - del av ordinarie arbete. Genomförs om ekonomin tillåter.
Ö6. Naturvärdesinventering för utvalda vattendrag, sjöar och stränder tas fram och redovisas i vattenkartan.	KS KLK - FoM	2025	Planeringsunderlag för bland annat hänsyn vid fysisk planering och bedömning av strandskyddsfrågor.	Inom budgetram - del av ordinarie arbete. Ev. extern finansiering
Ö7. Ta fram en lokal åtgärdsplan (LÅP) för Sörfjärdens avrinningsområde för diskussion med berörda markägare samt genomförande av 2–3 åtgärder, med målsättning att undersöka möjligheten att starta ett vattenråd i avrinningsområdet.	KS KLK - FoM	2024 - 2026	Eskilstuna och Strängnäs har i samarbetet med 4 Mälarstäder (4M) nätverket diskuterat att skapa ett vattenråd för avrinningsområdet kring Sörfjärden. Samverkan mellan kommunerna krävs, därav tas en gemensam LÅP för avrinningsområdet fram. Den 19 februari 2024 beviljades LONA-medel för att ta fram LÅP samt att genomföra 2–3 åtgärder. En konsult kan ta fram förslag på LÅP. Det är lämpligt att en åtgärdssamordnare har kontakten med markägarna för att förankra LÅP, titta på alternativ och hjälpa till med ansökan av externa medel för genomförande av åtgärder.	Projektbudget 800 000 kronor LONA-medel 90% 720 000 kronor. Medfinansiering från budgetram och arbetstid 10% 80 000 kronor.
Ö8. Utred Borsökna sjöns hydrologi med avseende på förändrad vattennivå sedan torkan 2018. Vattenråd kan vara aktuellt.	KS KLK - FoM (EEM)	2026	Utred Borsökna sjön hydrologi med anledning av att vattennivån sjunker från år till år. Troligtvis beror detta på de torrår som har varit, men kommunen vill utreda vad som kan göras för att motverka detta. De befintliga mätresultaten och fortsatta mätningar från Eskilstuna Energi och Miljö är viktiga i den utredningen. Sjön är ett viktigt rekreationsområde för de boende i området men även för övriga kommuninvånare då det bl.a. finns kommunala badplatser vid sjön. Kan bli aktuellt att titta på hela avrinningsområdet.	Projektbudget. Söka externa medel, medfinansiering Inom budgetram - del av ordinarie arbete. Genomförs om ekonomin tillåter.

Övriga åtgärder för att nå miljö kvalitetsnormer och de nationella miljö kvalitetsmålen (Ö)	Ansvar	Startår	Kommentar/åtgärd	Finansiering
			Det finns kunskap och information inom kommunkoncernen. Det bästa vore att en resurs inom koncernen avsätts för att utreda detta.	
Ö9. Inventera befintligt data och information om vilka invasiva främmande arter i vatten som förekommer i kommunen. Samverka med grannkommuner och andra organisationer där kommunen ser att bekämpning, begränsning och/eller övervakning behövs.	KS KLK - FoM	2026	Förekomsten av främmande invasiva arter i Eskilstunas vatten ska minska där de utgör problem för ekosystem, rekreation och fiske. Samverkan med grannkommuner, länsstyrelser och vattenvårdsförbund är viktigt och nödvändigt. Använd befintligt data och information från exempelvis Artportalen, kolla upp om detta kan kopplas till vattenkartan (invasiva arter lagret), kontakt med GIS krävs.	Projektbudget. Söka externa medel. Medfinansiering inom budgetram - del av ordinarie arbete. Genomförs om ekonomin tillåter.
Ö10. Sammanställ befintliga analyser av miljöövervakning i sjöar och vattendrag och gör en bedömning och utvärdering kring dem.	KS KLK - FoM (SBF- MB)	2025	Följa upp och utvärdera tidigare miljöövervakning inom kommunen (finns en databas med provsvar hos miljökontoret) och utifrån resultatet utveckla den framtida miljöövervakningen. Ser man att det någonstans behöver genomföras åtgärder ska en handlingsplan tas fram.	Inom budgetram - del av ordinarie arbete. Genomförs om ekonomin tillåter.
Ö11. Utreda utformning av framtida miljöövervakningsprogram för kommunens yt- och grundvatten.	KS KLK - FoM	2026	För att kunna följa förändringar över tid, förbättra underlaget för att kunna bedöma status och behovet av åtgärder bör ett miljöövervakningsprogram utarbetas. Det gäller både ekologisk och kemisk övervakning och det finns även fördelar att ta med biologiska parametrar i provtagningen. Miljöövervakningen kan i sin tur ge underlag till fysisk planering och tillsynsplaner. En utredning för att få fram förslag på miljöövervakningsprogram behöver göras. Miljöövervakningsprogrammet bör utvecklas för att vara ett bättre underlag i kommunens åtgärdsarbete.	Inom budgetram - del av ordinarie arbete. Undersöka möjligheten att söka externa medel. Genomförs om ekonomin tillåter.

Övriga åtgärder för att nå miljö kvalitetsnormer och de nationella miljö kvalitetsmålen (Ö)	Ansvar	Startår	Kommentar/åtgärd	Finansiering
<p>Ö12. Markera till exempel i översiktsplan (ÖP):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Platser som är möjliga för våtmark, återvätning och för att återskapa naturliga vattendrag. • Lågpunkter och möjliga skyfallsåtgärder. • Områden som inte är lämpliga för bebyggelse. 	<p>KS KLK - FoM SBF</p>	<p>Vid revidering av ÖP</p>	<p>I ÖP ska platser som bedöms vara aktuella för återvätning/anläggning av våtmark tydligt markeras i kartan. Områden som inte anses lämpliga för bebyggelse ska markeras ut i kartan, exempelvis grusåsar, lågpunkter och skyfallsvägar, samt förorenade områden. Samla ihop information ur tidigare utförda utredningar.</p> <p>Dessa synpunkter tas med i planeringsstrategin 2024.</p>	<p>Inom budgetram - del av ordinarie arbete.</p>
<p>Ö13. Utbildning om kommunernas roll i vattenförvaltning för berörda nämnder och styrelser.</p>	<p>KS SBN RTN TSN KFN EaKf</p>	<p>2024</p>	<p>Mälarens vattenvårdsförbund erbjuder en utbildning som ger grundläggande kunskap kring de åtgärder som ligger inom kommunernas ansvar. Utbildningen riktar sig till politiker på kommunal nivå. Ska genomföras varje mandatperiod.</p>	<p>Inom budgetram - del av ordinarie arbete.</p>

7. Konsekvenser av arbetet med vatten

De övergripande målen med *Plan för yt- och grundvatten* är att på ett resurseffektivt sätt bidra till att nå god vattenstatus i alla sjöar, vattendrag och grundvatten samt kommunens dricksvattenförsörjning. För att nå god status krävs att andra parter också bidrar med att minska påverkan på vattenförekomsterna.

I det fortsatta arbetet med att nå god status behöver man välja ut fysiska åtgärder för respektive vattenförekomst. I det skedet finns det underlag för att kunna genomföra en konsekvensanalys på ett mer strukturerat sätt.

Att genomföra de åtaganden som redovisas i Mål- och åtgärdsplanen innebär förutsättningar för förbättringar för vattenförekomsterna, men även kostnader och resurser för förvaltningar och bolag. För att kunna göra rätt prioriteringar i det fortsatta arbetet av urvalet av åtgärder är det viktigt att beskriva konsekvenserna av genomförandet så att de mest kostnadseffektiva åtgärderna i förhållande till miljönyttan prioriteras. Syftet med att beskriva konsekvenserna är att ge en bild av de kostnader och nyttor som kan förväntas vid genomförandet. I detta avsnitt beskrivs konsekvenserna övergripande. En viktig del i det fortsatta arbetet är att fördjupa konsekvensanalysen för respektive åtgärd och i vissa fall kan åtgärder behöva brytas ned till mer konkreta åtgärder. I en fördjupad konsekvensanalys bör värdet av nyttorna redovisas mer ingående (se avsnitt 7.1).

Den största nyttan med att genomföra *Plan för yt- och grundvatten* är att åtgärdsarbetet ger förutsättningar för att säkerställa resurser i form av rent yt- och grundvatten, vilket i sin tur möjliggör att vattnet även i framtiden kan användas som dricksvatten, som råvara för produktion eller att bada i. Vattenplaneringen behöver även identifiera och förhindra de vattenrelaterade problem som kan orsakas av förväntade klimateffekter. Att vi har rent vatten i våra sjöar och vattendrag är en förutsättning för hållbar utveckling. Ett renare vatten ger även förutsättning för en rikare naturmiljö som främjar den biologiska mångfalden. Att kunna säkerställa en god grundvattenkvalitet utifrån ett naturligt system genererar hållbarhet och långsiktig kostnadseffektivitet. Ytterligare en resurs är fisken. Eskilstunaån har flera kända vandringshinder som i dagsläget påverkar fiskarnas och andra organismers vandring, men kommunen behöver också inventera vandringshinder i mindre vattendrag runt om i kommunen.

En viktig nytta, som är svår att prissätta, är att *Plan för yt- och grundvatten* är ett verktyg för att kunna förhindra framtida kostnader för att åtgärda sådana vattenrelaterade problem som kan förhindras genom en strategisk planering. Exempel på kostsamma problem som kan undvikas är att förhindra att föroreningar i mark, yt- och grundvatten uppstår, dagvatten omhändertas så att det inte medför negativa effekter vare sig när det gäller föroreningar av yt- eller grundvatten eller risk för översvämning, begränsa föroreningar vid källan, bibehålla viktiga strukturer för vatten mm.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har 2024 pekat ut Eskilstuna som ett av områdena med betydande risk för översvämning. Detta på grund av höga flöden i Eskilstunaån i samband med skyfall.

Under 2021 drabbades Eskilstuna av översvämningar med i sammanhanget måttlig nederbörd samt höga flöden i Eskilstunaån. Under 2022 har en riskanalys tagits fram för att identifiera sårbara samhällsviktiga funktioner kopplat till höga flöden och kraftig nederbörd. Riskanalysen¹¹ kommer att användas för att ta fram den planerade beredskapsplanen där vidare arbete med åtgärdsprioriteringar bör ske. En översiktlig utredning kring avbördningskapaciteten i Eskilstunaån ligger som en del av riskanalysen gällande skyfall och översvämningar som kommer att visa på var fördjupande fokus bör ligga vad gäller framtida åtgärder.

En strategisk planering innebär att styra utvecklingen med kunskap och kontroll över vilka problem som kan uppstå och att vidta nödvändiga åtgärder i ett tidigt skede. Att inte beakta vattenfrågorna på ett strategiskt sätt innebär ofta att kostnaderna för att åtgärda dem riskerar att bli betydligt högre i ett senare skede. Att agera tidigt innebär större sannolikhet att åtgärden kan ske i mindre omfattning och vara mer kostnadseffektiv och hållbar i längden. Att avvakta genererar ofta högre kostnader och konsekvenser som i värsta fall inte ens går att åtgärda.

7.1 Konsekvenser för kommunen

En viktig konsekvens av *Plan för yt- och grundvatten* är att den ger förutsättningar och underlag för att kunna samordna kommunens arbete. I flera av kommunens förvaltningar och bolags arbetsuppgifter ingår idag vattenrelaterade frågor. Det finns flera kommunövergripande strategiska dokument som berör förutsättningarna för yt- och grundvattnet (se figur 1). I *Plan för yt- och grundvatten* anges tydliga mål, åtgärder och en ansvarsfördelning för genomförandet av åtgärderna. Underlaget ger förutsättningar för ett strategiskt arbete. En strategisk samordning av vattenarbetet innebär att eventuella målkonflikter kan identifieras och lösas i ett tidigt skede, att verksamheterna kan styras mot gemensamma mål och att det finns förutsättningar för att bedriva arbetet och genomföra åtgärder på ett kostnadseffektivt sätt.

Kommunen har rådigheten över hur mark och vatten används inom kommunen. Den fysiska planeringen har därför en avgörande betydelse när det gäller förutsättningarna för att nå målen för kommunens yt- och grundvatten. Det är i kommunens översiktsplan och i detaljplaner som det bestäms hur mark- och vattenområden ska användas, vilket direkt påverkar förutsättningarna för yt- och grundvattnet. En stor nytta med *Plan för yt- och grundvatten* är att den ger stöd för vattenfrågan tidigt i planarbetet med syfte

¹¹ Eskilstunaån riskbedömning – Rapport 27 februari 2023, projektnummer ESKI2219

att nå de övergripande målen för vattenarbetet. En klok planering innebär som regel bättre förutsättningar för att kunna nå målen, lägre kostnad för åtgärder och minskar risken för att oförutsedda problem ska uppkomma i framtiden samt att gynna en bättre resurshushållning av vatten.

För att kunna genomföra och finansiera de åtgärder som anges i *Plan för yt- och grundvatten* krävs resurser i form av såväl personal som pengar. Flera av åtgärderna bedöms kunna genomföras inom förvaltningarnas ordinarie budget medan andra innebär behov av förstärkningar och/eller omprioriteringar av resurserna. För att effektivisera genomförandet av *Plan för yt- och grundvatten* kan det vara lämpligt att överväga att anställa en åtgärdssamordnare. Att tillsätta en sådan, med eller utan externa medel, för att säkerställa att åtgärderna gällande framför allt övergödning och vandringshinder blir genomförda enligt plan, skulle driva arbetet framåt och fler åtgärder skulle bli genomförda.

Att genomföra vissa av de föreslagna åtgärderna innebär höga kostnader. Å andra sidan innebär genomförandet av åtgärderna även stora nyttor i form av bättre resurshushållning, ökande naturvärden och en minskad belastning vilket ger en bättre vattenkvalitet som genererar bättre förutsättningar för att använda vattnet och för den biologiska mångfalden. I det fortsatta urvalet av fysiska åtgärder bör det framöver finnas med en bedömning av om åtgärderna är miljömässigt motiverade och ekonomiskt rimliga. Underlag från VISS ska utgöra underlag för vattenarbetet, tillsammans med Vattenmyndigheternas digitala åtgärdsunderlag. Underlag gällande MKN för vattenförekomsterna finns i VISS, men det är inte heltäckande. Kommunen behöver ta fram lokal kunskap i form av belastningsberäkningar och föroreningar i vattendrag och sjöar för att få ett bättre prioriteringsunderlag. I nuläget bör kommunen prioritera de ytvatten som har ett stort förbättringsbehov enligt VISS.

Fakta om: Miljöövervakning

Kunskapsläget om tillståndet i kommunens sjöar och vattendrag samt förutsättningarna för grundvatten är varierande och ibland bristfälligt. Eskilstuna kommun har genomfört provtagning i vissa sjöar och vattendrag, men någon sammanställning av resultaten eller bedömningar har inte gjorts i dagsläget. Därför ligger en sammanställning och bedömning av befintliga data som en åtgärd i *Plan för yt- och grundvatten* inför att undersöka möjligheten till ett miljöövervakningsprogram.

Hjälmarens och Mälarens vattenvårdsförbund ansvarar för årlig recipientprovtagning i respektive sjöar. Underlaget till statusklassificeringen som vattenmyndigheterna redovisar i VISS för de mindre vattenförekomsterna är ofta sämre än för de större vattenförekomsterna. Därför är det av stort värde att förbättra kunskapsunderlaget med regelbunden provtagning och uppföljning av tillståndet i sjöar och vattendrag genom exempelvis ett miljöövervakningsprogram. Uppföljning bör ske på indikatorer som speglar tillståndet i vattnet. Med bättre kunskap om tillståndet i vattenförekomsterna kan beslut och myndighetsutövning bättre följa MKN. Tillsyn över miljöfarliga verksamheter bör till exempel prioriteras då verksamheten medför en risk för att MKN inte nås.

Miljöövervakning Ramsundsån, Miljökontoret 2019-05-07. Foto: Emelie Otterbeck

7.2 Konsekvenser nationellt och regionalt

Plan för yt- och grundvatten underlättar även kommunens förutsättningar för att nå de nationella miljökvalitetsmålen som berör yt- och grundvatten.

Plan för yt- och grundvatten ger bra förutsättningar för att kommunen på ett effektivt sätt ska kunna samordna sitt arbete med det regionala vattenarbetet.

Det gäller både vattenförvaltningens pågående arbete för att nå miljökvalitetsnormerna som det arbete som bedrivs i vattenvårdsförbunden.

Att få till stånd fria vandringsvägar mellan Mälaren och Hjälmaren är en åtgärd som bedöms vara av såväl regional som nationell betydelse.

Omrövningen av vattenkraftens miljövillkor kommer att ske i samordnade prövningsgrupper enligt beslutad tidsplan. Eskilstunaåns verksamheter ska omprövas senast 2035. Fram till en omprövning genomförs behöver en rad utredningar och underlag tas fram.

En utveckling av Å-stråket, som är en prioriterad del i Eskilstunas och Torshällas grönstruktur, behöver ske med hänsyn till kommande krav på anpassningar av vattenkraften.

Fakta om: Vandringshinder i Eskilstunaån

Många vattendrag i kommunen är påverkade av olika typer av reglering och dämning. Eskilstunaån har flera kraftverk och dammar som behöver anpassas så att fisk och andra djur kan passera dessa hinder och för att miljökvalitetsnormen avseende hydromorfologin ska kunna nå god status. De anläggningar som är antagna till den nationella planen för omprövning (NAP) av vattenkraft styrs av en beslutad tidsplan, som i och med regeringsskifte år 2022 har pausats i 12 månader. Eskilstunaåns anläggningar ska ansöka om omprövning senast 2035. Enbart om samtliga anläggningar enas om att ansöka om tillståndsprövning i förtid är det möjligt att få tidsplanen ändrad för prövningsgruppen. Om förutsättningar finns för att tidigarelägga omprövningen bör kommunen vara drivande i att det sker. Länsstyrelserna har ett samordnande ansvar i omprövningen av tillstånden för vattenkraftsanläggningarna. Knutet till omprövningen, NAP, är vattenkraftens miljöfond. Fonden är finansierad av de största vattenkraftsägarna. Verksamheter som är del av en prövningsgrupp som samlat omprövas har kunnat söka bidrag ur fonden för utredningar och utförande av anpassningar.

7.3 Enskilda och verksamhetsutövare

Att säkerställa och förbättra resursen vatten medför positiva konsekvenser för enskilda och verksamhetsutövare. Att genomföra vissa av de föreslagna åtgärderna kan även innebära kostnader för såväl enskilda som för verksamhetsutövare. Det kan till exempel vara kostnader för att förbättra reningen av avloppsvatten från enskilda avloppslösningar eller kostnader för frivilliga åtgärder så som anläggande av våtmarker. För åtgärder så som våtmarker finns olika statliga medel att söka. Här skulle kommunen kunna vara behjälplig med att stötta privata aktörer vid ansökan om statliga medel för vattenvårdande insatser genom exempelvis en kommunal åtgärdssamordnare.

7.4 Finansiering

Finansiering av *Plan för yt- och grundvattens* åtgärder ska i huvudsak ske inom befintlig ram både för nämnder och bolagsstyrelser utifrån ekonomiskt utrymme för det rullande årsplanarbetet och budget samt tillgängliga medel inom respektive ansvarig verksamhet. Det kan även krävas att söka externa medel och bidrag för vissa åtgärder.

Det är viktigt att åtgärderna läggs in i varje nämnd och bolagsstyrelses verksamhetsplan och att verksamheterna budgeterar för åtgärderna. Det är även upp till varje nämnd och bolagsstyrelse att prioritera de mest kostnadseffektiva åtgärderna först och då även ta med synergier mellan olika verksamheter inom kommunkoncernen.

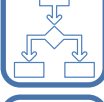

7.4.1 Ekonomiska konsekvenser

Ett konsekvensanalysvärde som beslutsunderlag ökar ju fler kostnader och nyttor som kan monetariserats, det vill säga tillskrivas ett ekonomiskt värde. För att förbättra underlaget för att i framtiden kunna göra ekonomiska konsekvensanalyser på kommande mer konkreta åtgärder kan värdet på yt- och grundvattnet i kommunen beräknas. I de flesta fall är det svårt att objektivt skatta det ekonomiska värdet av ett förbättrat miljötillstånd eftersom det är både kostsamt och tidsödande att genomföra egna värderingsstudier. I vissa fall kan resultat från tidigare genomförda värderingsstudier återanvändas (metoden kallas value transfer). Beijerinstitutet har på sin webbplats sammanställt en kostnadsfri databas över genomförda värderingsstudier som kan användas för detta ändamål (Beijerinstitutets databas ValuebaseSWE).

Naturvårdsverket har tagit fram en modell för värdering av grundvatten (Naturvårdsverkets rapport 5142). Det finns även exempel, från bland annat Alingsås kommun, på ekonomiska beräkningar av värdet av rena badplatser och vattendrag.

För de mer komplicerade åtgärderna krävs förstudier för att kunna bedöma kostnaden. I det fortsatta arbetet med att konkretisera vattenarbete bör konsekvenserna för Eskilstuna kommuns del av de föreslagna åtgärderna utvecklas.

Ett stöd i detta arbete kan vara att utveckla och konkretisera respektive åtgärd enligt denna mall:

Åtgärd X:X	
	Miljöeffekt:
	Bonus/ytterligare miljöeffekter: (här bör det noteras om naturliga funktioner återskapas)
	Kostnad och finansiering:
	Uppföljning/utvärdering:
	Vem som har beslutat och när beslutet togs:
	Bedömd framkomlighet: (ex. rådighet)
	Prioritet:

8. Referenser

Eskilstuna kommun (2015): Vattenplan för Eskilstuna kommun 2015–2021, Mål- och åtgärdsplan och beskrivning av kommunens yt- och grundvatten. Ärende KSKF/2013.

Eskilstuna kommun (2015): Vattenplan för Eskilstuna kommun 2015–2021. Faktaunderlag. Ärende KSKF/2013.

Författningssamling Eskilstuna kommun: här hittar du övriga kommunala planer, <https://www.eskilstuna.se/kommun-och-politik/ta-del-av-beslut/forfattningssamling>

Översiktsplan för Eskilstuna kommun hittar du här: <https://www.eskilstuna.se/bygga-bo-och-miljo/bygga-och-planera/stadsplanering/oversiktsplaning>

Vattenmyndigheten Norra Östersjön (2021): Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027 Norra Östersjöns vattendistrikt. <https://www.vattenmyndigheterna.se/tjanster/publikationer/2022/atgardsprogram/atgardsprogram-for-vatten-2022-2027-norra-ostersjons-vattendistrikt.html>

Vattenmyndigheten Norra Östersjön (2021): Förvaltningsplan för vatten 2022–2027 Norra Östersjöns vattendistrikt. <https://www.vattenmyndigheterna.se/tjanster/publikationer/2022/forvaltningsplan/forvaltningsplan-for-vatten-2022-2027-norra-ostersjons-vattendistrikt.html>

VISS, VattenInformationssystem Sverige (2022–2023): <https://viss.lansstyrelsen.se/>